

Čtrnáctideník
Ministerstva
obrony ČR

Vydává MO ČR – AVIS
Rooseveltova 23
161 05 Praha 6
IČO 60162694

Šéfredaktor:
Ladislav Lenk
Redakce:
Rooseveltova 23
161 05 Praha 6
Telefony:
šéfredaktor 973 215 931
sekretariát 973 215 916
Fax: 973 215 933
E-mail:
areport@centrum.cz

V jednotkách ozbrojených sil
rozšiřuje AVIS
Rooseveltova 23
161 05 Praha 6
pí Endlová
tel. 973 215 563

Tisk:
MEREKURTISK, a. s., Náchod
Nevyžádané rukopisy, kresby
a fotografie se nevracejí.
Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo:
MK ČR E 5254

Foto na titulní straně:
Michal Zdobinský

Uzávěrka čísla:
10. 8. 2005

A report v elektronické
podobě naleznete na:
www.army.cz

Naši piloti se zapojili do vzdušných operací na cvičení Clean Hunter 2005

str. 2

Náčelník GŠ AČR reaguje na dotazy čtenářů A reportu

str. 7

V Kosovu velíme strategickému sektoru

str. 8

Zločinci ztrácejí dech

str. 14

Představujeme „tryskáč“ na vodě

str. 18

Na návštěvě jsme byli u rytířů z Elblagu

str. 22

Od bitvy u Trafalgaru uplynulo 200 let

str. 26

Generál duchovní služby

str. 28

NA MUŠCE

Neuvěřitelným způsobem se podařilo odpůrcům pátečního radaru NATO, který má být na jaře příštího roku instalován nedaleko Mohyly míru na Slavkovském bojišti, oddálit jeho další výstavbu. Namítli totiž, že stavební úřad ve Slavkově u Brna neprovedl, jestli lidé, kteří budou radar obsluhovat, při vykonávání nezbytné lidské potřeby nepřetíží zdejší čističku odpadních vod. Jihomoravský krajský úřad následně zrušil souhlas s výstavbou a slavkovský stavební úřad musí připravit nové územní rozhodnutí. Stavba radaru se tak určitě oddálí a za zpoždění, jež už nyní je asi roční, nám mohou hrozit ze strany Severoatlantické aliance sankce. Tiskový mluvčí ministra obrany Andrej Čírtek hovoří o pokutě ve výši tří milionů eur, což je v přepočtu 90 milionů korun. Pokud to tak dopadne, bude zhruba šedesát lidí obsluhu radaru u Sokolnice naplňovat nejdražší žumpu na světě.

Ladislav LENK

Clean Hunter 2005

Mýtina jako stvořená pro milence. Idylické prostředí a nikde ani živáčka. Jen občasný zpěv skřivana ruší stoický klid. Vzápětí se zde objevují dva bitevní vrtulníky. V malé výšce prolétnou nad terénem. Otáčejí se a jakousi osmičkou manévrují v prostoru. Notný hluk motorů se rozléhá široko daleko. Nikdo však není pohoršen. Scéna se odehrává v severoněmeckém výcvikovém prostoru Lübtheen a je jednou z epizod cvičení NATO „Clean Hunter 2005“.

STŘETNUTÍ NA SEVERU

Rok co rok reálně procvičují všechny složky určené k zabezpečení ochrany vzdušného prostoru nad danou částí Evropy svoji součinnost. Scénář červencového Clean Hunter 2005 (CN 05) nebyl výjimkou. Plánování a provádění spojeneckých vzdušných operací a úkolů vzdušného průzkumu a uvědomování, dále procvičení podpory, všestranného zabezpečení a obnovy bojeschopnosti. S tím rozdílem, že letošním místem cvičení byl severní region NATO.

Clean Hunter probíhá podle připraveného scénáře s podrobně vypracovanou modelovou situací. Ta obsahuje i historicky možný vývoj dění simulující vznik možného napětí mezi oběma cvičícími stranami. V reálu se jedná o střet dvou protivníků označených jako vnitřní a vnější koalice. Ty pak na sebe v předem stanovených časech střídavě útočí.

Prováděcí autoritou cvičení bylo regionální velitelství vzdušných sil NATO CC-Air HQ v německém Ramsteinu. Smysl CN 05 spočíval v prověření především systémů velení a řízení.

Čeští piloti se zapojili do spojeneckých vzdušných operací na cvičení „Clean Hunter 2005“

Proto se uvedeného cvičení kromě již zmiňovaného aliančního velitelství v SRN účastnily prakticky všechny podřízené složky – od Spojeného střediska řízení leteckých operací (Combined Air Operations Centre – CAOC) přes Střediska řízení a uvědomování (Control and Reporting Centre – CRC) až po vyčleněné letecké jednotky a útvary protivzdušné obrany.

Armáda České republiky je již stálým účastníkem tohoto cvičení NATO. Pro letošní CN 05 vyčlenila následující síly a prostředky ze společných sil: šest podzvukových letounů L-159 ALCA s personálem z 21. základny taktického letectva Čáslav, dále záchranný tým roje SAR/CSAR z 22. základny letectva v Náměšti nad Oslavou, dva dopravní vrtulníky Mi-17 a dva bitevní vrtulníky Mi-24 s personálem z 23. základny vrtulníkového letectva Přerov. Do cvičení se dále zapojily, a to v mírových posádkách, další útvary a příslušníci AČR. Například lze vzpomenout 261. středisko řízení a uvědomování, Řízení letového provozu Praha či systém Věra s obsluhou. Pro úplnost je třeba říci, že šestice čáslavských „stopadesátdevítek“ s 53člennou skupinou pilotů a techniků působila z německé letecké základny v Büchelu (velitel skupiny major Petr Hromek) a čtyřicítka přerovských vrtulníků

(velitel kontingentu major Miroslav Jenčík) přelétla do Dánska, aby se ze základny Skrydstrup podílela na misích Combat SAR. A report byl samozřejmě u toho.

STOVKY KILOMETRŮ OD DOMOVA

Přelet ani návrat dvojice bitevních strojů Mi-24 z 231. vrtulníkové letky a dvou transportních Mi-17 z 232. letky s nezbytným leteckým, technickým a zabezpečovacím personálem na 850 kilometrů vzdálenou základnu Skrydstrup nebyl žádným vyhlídkovým letem. Nepříznivé povětrnostní podmínky daly přerovským vrtulníkářům co proto. Po startu z kbelského letiště se záhy dostali do takřka neletových podmínek. Pravděpodobnost návratu rychle rostla, avšak než padlo konečné rozhodnutí, počasí se natolik vylepšilo, že se mohlo pokračovat v letu.

O devět dnů později, situace jako přes kopírák. Po mezipřistání v německém Holzdorfu už málokdo na palubě věřil, že se bude pokračovat do Čech. Krušné hory v mracích, navíc skrácené vytrvalým deštěm, nevěstily nic dobrého. Správné rozhodnutí a faktický um osádek však umožnily po dvou hodinách letu bezpečně přistát na základně v Přerově.

Vydat se z Čech do světa, navíc na prestižní letecké cvičení NATO, není jen tak. Důkladná příprava je nezbytná. „Jak se říká, z voleje jsme do toho nešli. Nejsou to pro nás zcela nové úkoly, protože s Combat SAR misemi máme zkušenosti. Dá se říci, že všichni příslušníci létajícího personálu se obdobného cvičení s tímto námětem již zúčastnili. Speciální příprava směřovala spíše k samotnému přeletu do Dánska,“ říká pilot Mi-17 major M. Jenčík.

Co se za jeho slovy skrývá? Létání nad cizím územím má totiž svoje specifika. Jedním z nich je to, že není povoleno létat za přístrojových podmínek. Vždy se letí za dohlednosti země.

Navíc je třeba dodržovat tamní civilní letové předpisy. „Jít“ pod 150 metrů nad terénem je zakázáno.

Letecký laik nemá představu, jak se takový přelet vůbec plánuje. „Není to nic složitého. Z přerovského letiště je možné naplánovat let prakticky do celého světa. V tomto případě jsme připravili let až do bodu určení. Ze zdejší letecké základny máme spojení na civilní orgány řízení letového provozu,“ vysvětluje pilot.

Aby bylo jasno, stačí vzít příslušný dokument a dát ho do faxového přístroje. Nejpozději hodinu před letem. Sehnat informace o letových tratích už není problém. Jak vidno, plánování přeletu je podstatně kratší než jeho realizace. V uvedeném případě přelet z Přerova do Skrydstrupu trval 4 hodiny a 20 minut.

POHROMADĚ S FRANCOUZI

O pár hodin dříve, než přistála čtveřice přerovských vrtulníků v Skrydstrupu, přijel do cíle český autobus. Za volantem vojenské Karosy se střídali rtm. Aleš Novák a občanský zaměstnanec Ivan Pospíšil. Z Olomouce přijeli proto, aby dovezli potřebný materiál a náhradní díly na leteckou techniku a zabezpečovali přepravu českého kontingentu v místě cvičení. „Na cestě jsme 22 hodin, z toho bylo asi pět hodin bezpečnostních přestávek. Za Cínovcem nás na tři hodiny zdržela havárie kamionu. Bylo třeba to objet a pokračovat po náhradní trase. Celkově to dělalo asi 1500 kilometrů,“ říká A. Novák.

Přílet vrtulníků AČR vyvolal na dánské základně malé pozdvižení. Kdo měl v tu chvíli možnost, šel se podívat. Vždyť „Hip“ (Mi-17) nebo „Hind“ (Mi-24) nepřistávají ve Skrydstrupu každý den.

Technický personál pod vedením svých velitelů rojů kapitána Pavla Zelinky a poručíka Roberta Hejtmánka se pustil do poletové přípravy, létající personál se odebral na první briefing. O několik minut později byly české

vtulníkové jednotce upřesněny úkoly na cvičení Clean Hunter 2005.

„Náš kontingent bude rozdělený na dvě skupiny. Dva dopravní stroje Mi-17 budou přepravovat jak záchránce, tak zachraňované, přičemž budou působit společně se čtyřmi útočnými vrtulníky SA 342 Gazelle francouzského pozemního vojska. Od bitevních vrtulníků Mi-24 se zase očekává ochrana dvou transportních strojů SA 330 Puma z francouzského vojenského letectva. Jedna i druhá skupina bude procvičovat společnou záchranu sestřelených pilotů na území nepřítel. Start letových akcí je plánován ze základny Skrydstrup, přičemž se bude létat přes část Baltského moře do výcvikového prostoru německé armády nedaleko města Lübeck. Od pondělního rána jsou české a francouzské vrtulníky uvedeny do 30minutové pohotovosti ke vzletu. Z nadřazeného stupně obdržíme čas, ve kterém máme vyzvednout sestřeleného pilota, a my podle toho naplánujeme vzlet, trať letu, způsob vyzvednutí a návrat na mateřskou

základnu,“ upřesňuje velitel sil a prostředků vyčleněných od 23. základny vrtulníkového letectva.

PŘES MOŘE PRO SESTŘELENOHO PILOTA

Záchranná mise CSAR se rozbíhá. Z koordinačního střediska CJRCC (Combined Joint Rescue Coordination Centre), které je nedílnou součástí CAOC 1 ve Funderupu, přichází smluvený signál. Ještě než se tak stalo, proběhla obsáhlá procedura prověřování a rozhodování. Celá operace musí splňovat určité podmínky, aby mohla být vůbec spuštěna. V tomto případě padl verdikt o vyzvednutí sestřelených

pilotů z nepřátelského území. Pravděpodobnost úspěchu je vysoká.

„Provedte záchrannou misi,“ zní rozkaz. Osádky vrtulníků se rozbíhají ke svým strojům. O pár minut později lze spatřit čtyři točící se rotory. Dva patří českým „čtyřřadvacítkám“ a dva francouzským „pumám“. Vrtulníkové záchranné uskupení je připraveno ke vzletu. Velitelem mise je francouzský důstojník, který z „pumy“ číslo 2 řídí celou formaci a zároveň komunikuje s dalšími záchrannými složkami. V případě potřeby také s letounem AWACS.

Odlepujeme se od země. Vrtulníky startují ve směru dráhy dva devět, točí doleva a nasazují kurz směr Maribo. To proto, aby na zdejším civilním letišti, které je zároveň posledním před územím protivníka, doplnily pohonné hmoty.

Zhruba po hodině letu se tak děje. Palubní technici, praporčíci Robert Nagy-Bačo a Otto Bártok, to zvládají s rutinou. Bojová akce nad nepřátelským územím může začít. Česko-francouzská vrtulníková skupina se bude přesouvat po trati vytyčené takzvanými Spider Pointy, jež mají svoje krycí čísla.

Zanedlouho po vzletu z Mariba se dostáváme nad Baltské moře. Přelétáme Fehmarnův průliv a pod námi se objevuje zalesněná krajina severního Německa. Nevím jak kdo, ale já osobně jsem si při pohledu na pevnou zem hluboce vydechtl. Stále se mi vracela slova z poučení před vzletem, že při pádu do moře je vrtulník nutno opustit, až se celý naplní vodou. Rovněž moje nasazování oranžového záchranného nafukovacího límce nebylo zrovna předpisové (a to nemluvím o jeho použití v případě havárie). Dokonce ani nařízení velitele společných sil v tom smyslu, že je možné se pohybovat pouze do 15 minut letu od pevniny, mě mírných obav nezbavilo. A co letové osádky?

„Z hlediska letu a navigace to není problém. Vrtulník se nad mořem chová stejně jako nad pevninou,“ říká kapitán vrtulníku Mi-24 kpt. Petr Juračka. I on je s vrtulníkem nad mořem poprvé. „Žádná hrůza to není. Zpočátku spíše takový zvláštní pocit, když člověk pomyslí, že by se něco mohlo stát. Francouzi jsou na tom lépe. Mají speciální výcvik přistání do moře,“ dodává přerovský pilot.

Situace dozrává změn. U francouzských SA 330 se otevírají dveře a na jejich bocích upevňují kulometry. „Pumy“ snižují rychlost a Mi-24 se dostávají před ně. Neklamné znamení, že je tady finále akce. Přilétáme k místu vyzvednutí. Osádky navazují spojení se zachra-

ňovanými piloty a podle stanovených postupů prověřují jejich totožnost. Léčka by celou misi zhatila.

České bitevníky začínají monitorovat zájmový prostor. „Ze zpravodajských informací vyplývá, že oblast vyzvedávání by měla být bezpečná. Žádný pohyb nepřátelských jednotek či rozmístění techniky zatím neregistrujeme,“ říká kapitán P. Juračka a jde se strojem do další ostré zatáčky. Několik set metrů napravo registrujeme druhou čtyřřadčítku. Její osádka, kpt. Jiří Chrobák a npor. Petr Slíva, manévruje podle předem domluvených postupů. „Osádky musejí být natolik vycvičené, aby adekvátně reagovaly na vzniklou situaci. Provádíme manévr na pokrytí. Rozdělíme se a každý na svém poloměru hlídá daný prostor. V případě nepřátelské činnosti jdeme do zteče a čistíme prostor. Puma si svojí výzbrojí nebo skupinou CSAR, kterou má na palubě, chrání oblast do 500 metrů kolem sebe. My pokryjeme nebezpečí v okruhu do 3 až 4 kilometrů. Kdyby se situace dramaticky komplikovala, budou přes AWACS povolány další síly na pokrytí,“ konstatuje kapitán vrtulníku.

Zájmová oblast je prověřena. Slangově řečeno – je čisto. Češi to zahlásí Francouzům a ti vedou „pумы“ k místu vyzvednutí. Dva transportní stroje SA 330 dosedají na mýtinu. Z jejich útroh vyskakují příslušníci vyzvedávací skupiny, tzv. „pídžejové“ neboli Pararescue Jumpers. Čtyřřadčítka neustále krouží nad nimi a udržují předepsaný kontakt. Speciální tým CSAR provádí poslední ověření totožnosti obou zachraňovaných. Jeden z tureckých

pilotů je však zraněn. Se zlomenou nohou se sám k vrtulníku nedostane. Francouzský „pídžej“ si ho přehodí přes rameno a spěchá s ním na palubu. Vzlet. „Pумы“ jdou nahoru a nasazují kurz na zpáteční trať. Samozřejmě že pod přísným dohledem přerovských vrtulníkářů. „Není to až tak jednoduché, jak to na první pohled vypadá. Osádky musejí bezprostředně reagovat na stále se měnící situaci. Byť jde o cvičení, v mnohém se to podobá reálu. S tím rozdílem, že nelétáme v noci. Metodika provádění misí CSAR je stejná, avšak každá zkušenost je jiná,“ říká P. Juračka a společně se svojí osádkou (npor. Josef Krtíl a prap. Robert Nagy-Bačo) odchází na vyhodnocení právě ukončené mise.

O dvě hodiny později jdou do akce české „sedmnáctky“ společně s francouzskými „gazelami“. Pár stovek kilometrů dál na ně spoléhá sestřelený pilot letounu Mirage 2000. „Opodstatněnost tohoto výcviku je nesporná. Každá armáda má v tomto směru svá specifika. Úspěch mise stojí na detailech a ty se musejí v reálu cvičit,“ dodává kpt. Pavel Zapletal, pilot Mi-17.

VYSOKÁ ŠKOLA PŘEŽITÍ

Poslední zamávání z francouzské „pумы“ a dva čeští piloti se vydávají vstříc neznámému dobrodružství. Na cvičení Clean Hunter 2005 byli „delegováni“ do role zachraňovaných neboli survivor. Nejdříve vyplnili příslušné dokumenty (ISOPREP – Isolated Personnel Report Format a EPA – Evasion Plan of Action), v nichž odkryli svoje nejintimnější údaje, včetně jména

první dívky a značky prvního auta, načež sbalili svoje „ranečky“, v nichž nechyběl tucet tatranek, a poté odletěli do výcvikového prostoru v SRN.

Tam na ně čekala kontaktní osoba, americký specialista na přežití, s obálkou, v níž byly patřičné instrukce končící až samotným vyzvednutím. „Rady instruktora jak se v terénu, kde to bylo samé minové pole, pohybovat, byly cenné. Rovněž tak jeho zkušenosti z nedávné mise v Iráku mně daly hodně. Seznámil nás se svým vybavením, kde dominovala praktičnost a účelnost. Jídlem počínaje, komunikační technikou konče. Jednotlivé indicie vyťahoval z výstroje jako kouzelník. Pár pohybů a v ruce držel například hrníček z gumy,“ říká poručík Tomáš Brušík, pilot letounu L-159 ALCA z čáslavské základny taktického letectva.

Společně se svým kolegou poručíkem Janem Doležalem, pilotem vrtulníku Mi-24 z 23. zVrL Přerov, tak měli jedinečnou možnost vyzkoušet si na vlastní kůži procedury vlastní záchrany. „Noční přesun, kdy neustále přšelo, jsme absolvovali pod ochranou nizozemských specialistů. Ve tři ráno jsme se dostali k bodu vyzvednutí. Zhruba 200 metrů od něho jsme zalehli a tak přečkali noc. Nebylo to až tak kruté, dalo se to vydržet. Nějaké zkušenosti ze školy a od útvaru přece jen máme. Přesto bych to obrazně nazval vysokou školou přežití. Každý z pilotů by si ji měl v reálu zkusit. Doufám však, že to v životě nebudu nikdy potřebovat,“ říká přerovský pilot bitevního vrtulníku.

Text a foto: Pavel LANG, Skrydstrup

Nepřipustil bych opuštění Tábora!

První srpnovou středu zavítal ministr obrany Karel Kühnl do jihočeského Tábora. Navštívil zde velitelství Vojenské policie, 42. mechanizovaný prapor brigády rychlého nasazení a některé další vojenské objekty. Setkal se také se starostou města Františkem Dědičem, který je velkým odpůrcem té části reformy armády, podle níž má vojsko posádku Tábor opustit do roku 2012. Tento bod a také nakládání s nepotřebným majetkem tvořily hlavní náplň jejich pracovního jednání.

„Musím říct, že kdybych u toho (tvorby reformy) byl od začátku, tak jeden bod, který bych asi nepřipustil, by bylo opuštění Tábora,“ řekl v závěru návštěvy před novináři ministr Kühnl. „Reformu armády musíme uskutečnit, nemáme

žádnou jinou možnost. Před námi je jeden základní mezník, a to konec roku 2006, kdy armáda musí dosáhnout tzv. počátečních operačních schopností. Kdybychom v tom krátkém mezidobí, které zbývá, zásadním způsobem zasáhli do systému reformy, tak bychom dosažení tohoto cíle ohrozili. Po roce 2006, myslím, musí nutně dojít k jakési vládní hodnotitelské konferenci na téma průběh reformy Armády České republiky a výsledkem může být v určitých bodech i přehodnocení. Jsem přesvědčen, že... ponechání posádky v Táboře bude prvním bodem takové změny.“

Významným tématem bylo také převádění nepotřebného majetku na město a další subjekty. Volná jsou už nyní kasárna Jana Žižky, kde kdysi sídlil zabezpečovací útvar zdejšího velitelství. Ministr přislíbil, že zhruba počátkem října dá do vlády materiál na bezúplatné předání areálu, aby byl do konce roku převod hotov alespoň po právní stránce. Část objektů by měla být předána Ministerstvu spravedlnosti, které zde počítá s vybudováním nových sídel pro okresní soud a okresní státní zastupitelství. Uvažuje se zde také o zřízení domova vojenských důchodců,

na jehož provoz by mohl resort přispívat formou grantů.

Návštěva ministra vojenských složek v tábořské posádce nás inspirovala i k dalším otázkám na aktuální téma, na které nám Karel Kühnl odpověděl.

Dostala Vojenská policie, případně jiné složky armády, v souvislosti se současnou vlnou terorismu ve světě nějaké speciální úkoly?

Armáda není tou částí ozbrojených sil určenou k boji proti terorismu. A když, tak nepřímo, a to činnostmi v zahraničních misích. Armáda je určena k pomoci Policii České republiky, případně integrovanému záchrannému systému v případě, že je o to požádána. Taková pomoc zatím vyžádána nebyla, dokonce nebyla ani naznačena. Vojenská policie plní své úkoly v tom stupni pohotovosti, v jakém je plnila dosud, to znamená ve velmi vysokém, protože armáda je z definice věci ve velmi vysokém stupni pohotovosti neustále.

V souvislosti s terorismem řekl premiér Paroubek, že by se v září mohlo konat komplexní cvičení složek integrovaného záchranného systému. Je už zřejmé, zda se ho zúčastní i armáda?

Armáda patří k tzv. ostatním složkám integrovaného záchranného systému a v tomto smyslu bude samozřejmě součástí tohoto cvičení.

Dnes jste v Táboře navštívil i prapor brigády rychlého nasazení. Jak jste spokojen s vycvičeností našich pozemních vojsk?

Já ji mohu hodnotit podle toho, jak se vycvik uplatňuje v praxi. A ten je nejvíce vidět v zahraničních misích. To je jediná, řekl bych, praxe v poli. Mise jsem navštívil všechny a musím říct, že naši vojáci odvádějí vynikající práci, která by bez dobrého vycviku nebyla možná. A není to jen můj osobní dojem. Je to dojem těch, kteří s nimi spolupracují, tedy vyšších velitelů, kteří nejsou Češi, ale jsou to Finové, Britové, Němci, Američané a ostatní. Platí to i o místním obyvatelstvu. Zrovna v Kosovu jsem měl možnost mluvit s kosovskými Albánci. I oni si mimořádně pochvalovali kvalitu práce našich vojáků. Říkali, že problém bezpečnosti pro ně neexistuje... Nechtěl bych vzbuzovat dojem, že jsem vrchním inspektorem armády a že vím přesně, jak je každý voják vycvičený. Ale z toho, co já mohu soudit, tak si myslím, že spokojen být mohu. Je to nepochybně také výsledek přechodu na profesionální armádu. My dnes můžeme, a armáda s tím začala před třemi čtyřmi lety, pracovat s vojáky mnohem perspektivněji, mnohem déle, a to se samozřejmě na kvalitě vycviku projevuje.

Text a foto: Jaroslav PAJER

Čtyři otázky pro náčelníka Generálního štábu genpor. Pavla Štefku poslal do naší redakce Jiří Komůrka z Prahy

v malých armádách Aliance, jako je Slovensko nebo Maďarsko. Zavedený systém náboru a výběru personálu se nezmění, mění se pouze organizační uspořádání jednotlivých prvků. Ve srovnání s jinými armádami je odlišné pouze zařazení rekručních středisek do struktury KVV jako územních správních orgánů. Tato reorganizace je plánovaným krokem.

■ **Jak bude zaručeno v nových podmínkách právo občana na rovný přístup k povolání, když za nábor bude odpovídat 14 ředitelů KVV?**

Za řízení náboru a výběru nového personálu je nadále zodpovědný jediný centrální orgán – ředitel Ředitelství personální podpory, který bude odborně a metodicky usměrňovat také rekruční střediska tak jako dosud. Rovný přístup ke každému občanovi usilujícímu o přijetí do služebního poměru v AČR tak bude zachován bez ohledu na teritorium, věk, pohlaví, profesi či jiné kritérium. Rozhodující bude nadále způsobilost k vojenské službě a ochota sloužit v posádce a funkci podle potřeb armády.

■ **Zakázal jste pracovníkům rekručních středisek používat slovo „klient“? Není to návrat do časů totality, kdy taková rozhodnutí přijímal náčelník Hlavní politické správy?**

Vaše otázka se neopírá o přesné informace. Na poradě s náčelníky rekručních středisek a středisek pro výběr personálu v dubnu 2005

jsem upozornil na nutnost dodržovat ustanovení zákona 221/1999 Sb. a navazujících interních normativních aktů, v nichž je používán termín žadatel nebo uchazeč. Slovo klient se v žádném z uvedených dokumentů nevyskytuje. Veřejností je toto oslovení špatně vnímáno, což dokazuje řada písemných připomínek občanů, které jsme obdrželi. Vaše přirovnání k době totality a rozhodnutím náčelníka Hlavní politické správy nechápu.

■ **Dokáže někdo vyjádřit ekonomický efekt zrušení ANPOS, když počty lidí zůstávají stejné?**

Z výše uvedených informací vyplývá, že smyslem rušení agentury nebyla v první řadě úspora prostředků, ale optimalizace struktur a snaha o zefektivnění činnosti. Z agentury přejde pod Ředitelství personální podpory odborně-metodická a řídicí složka v podobě odboru pro nábor, jehož součástí budou i obě střediska pro výběr personálu. Zrušením zabezpečující složky a některých nadbytečných funkcí dojde i k finančním úsporám, ty jsou ale v celkových nákladech na získání nových profesionálů zanedbatelné. Rozhodující bude, aby uměla rekruční oddělení KVV a střediska pro výběr personálu účelně a efektivně využívat nemalé finanční prostředky, vynakládané na mediální podporu náboru a další formy propagace vojenského povolání.

Generálporučík Pavel ŠTEFKA

■ **Rušíte Agenturu pro nábor a profesionalizaci ozbrojených sil. Čím je toto opatření zdůvodňováno, když všechny alianční armády, včetně americké, byly vzorem pro její výstavbu?**

Agentura byla budována pro potřeby postupné profesionalizace armády, která měla původně probíhat až do roku 2010 v souvislosti s postupným útlumem a konečným zrušením povinné základní vojenské služby. Vzhledem k tomu, že toto mimořádné opatření bylo realizováno v rekordně krátké době a od 1. 1. 2005 slouží v AČR již jen profesionální personál, bylo rozhodnuto zrušit agenturu pro její nadbytečnost. Odpovědnost za doplňování armády novým personálem tak nadále ponese Ředitelství personální podpory. Smyslem uvedeného opatření je tedy optimalizace personálních orgánů, pro které jsme zvolili řešení obdobná

Pozor!

Zajímá vás perspektiva vašeho útvaru nebo modernizace a nákup nové techniky? Chcete znát názor náčelníka Generálního štábu na situace, se kterými jste se setkali? Přinášíme vám unikátní možnost zeptat se přímo náčelníka Generálního štábu na věci, které vás zajímají nebo trápí.

Své písemné dotazy můžete adresovat buď do redakce A reportu (fax: 973 215 933, e-mail: areport@centrum.cz) nebo do Kanceláře náčelníka Generálního štábu (fax: 973 216 084, e-mail: kangs@army.cz). S odpověďmi genpor. Pavla Štefky na vaše otázky se budete moci pravidelně seznamovat na stránkách tohoto časopisu.

Redakce

Převzetí velení mnohonárodní brigády Střed v Kosovu bylo spojeno nejen se slavnostním ceremoniálem, ale i s řadou společenských a kulturních akcí

Velíme strategickému sektoru

„Vaším úkolem je monitorovat situaci a zjišťovat nálady obyvatelstva. Rychlost přesunu je třicet kilometrů v hodině.“ Kapitán, který na české základně Šajkovac v Kosovu zadával bojový úkol patrole, se snažil tvářit co nejvíce oficiálně. Přesto mu občas nechtěně zaškubaly koutky úst. Nebylo divu. Nejednalo se totiž jen tak o ledajakou patrolu. Jejím velitelem byl sám ministr obrany České republiky Karel Kühnl a jeho řidičem bojového vozidla pěchoty pak novopečený velitel mnohonárodní brigády Střed plukovník Aleš Vodehnal.

„Pane plukovníku, dokážete jet s tímto obrněným vozidlem třicetikilometrovou rychlostí?“ obrátil se ministr na svého podřízeného. „No dovolte, pane ministře,“ zatvářil se dotčeně plukovník Vodehnal a co nejrychleji se soukal do bojového vozidla pěchoty.

I takovýto scénář mělo převzetí velení mnohonárodní brigády Střed Armádou České republiky. Jen několik hodin před touto patrolou se ale samozřejmě odehrál slavnostní nástup brigády na základně Camp Ville. Za přítomnosti ministra obrany Karla Kühnla, jeho

náměstka Pavla Maška, poslanců a senátorů obou komor Parlamentu České republiky, významných představitelů zahraničních armád a samozřejmě vojáků šesti národností, tedy Čechů, Slováků, Švédů, Finů, Irů a Lotyšů, vyhrávala Ústřední vojenská hudba. Dosavadní velitel brigády finský plukovník Jari Kallilo předal na závěr ceremoniálu zástavu tohoto svazku veliteli sil KFOR francouzskému generálovi Yves de Kermabonovi, a ten ji odevzdal plukovníku Aleši Vodehnalovi. Od tohoto okamžiku byla brigáda Střed pod naším velením. A to s největší pravděpodobností na dobu jednoho roku.

Plukovník Vodehnal prohlásil, že žádné zásadní změny nepřipravuje. „Pojede“ se i nadále podle stálých operačních postupů. Pouze příští víkend prý bude na finské základně v režii českých kuchařů. Na neděli totiž připravují Den české kuchyně.

Ministr obrany Karel Kühnl se netajil tím, že je to ohodnocení naší několikaleté práce v řadách NATO. „Po Polsku, které je mnohem

stejného mínění. „Myslím, že Češi si povedou výtečně, neboť s nimi máme dobré zkušenosti,“ dodal generál Yves de Kermabon.

V Kosovu JSME OD ZAČÁTKU

Důvěra v český kontingent není rozhodně náhodná. V Kosovu působíme od samého počátku mise již šestým rokem. První kontingent v roce 1999 tvořila 6. průzkumná rota a letecká jednotka s dopravním letounem An-26. Mezi hlavní úkoly tehdy patřilo strážení čtyřicet dva kilometrů dlouhé kosovsko-srbské administrativní hranice, monitorování situace ve svěřeném úseku a zajištění bezpečného návratu uprchlíků.

V květnu 2001 bylo rozhodnuto o rozšíření kontingentu českých vojáků v Kosovou na čtyři sta osob. V únoru následujícího roku je naše jednotka posílena zhruba stovkou slovenských vojáků a vznikl tak společný česko-slovenský prapor sil KFOR. V letech 2002 až 2005 se vystřídal v kosovské misi šest česko-slovenských praporů. V této době je také rozšířen prostor odpovědnosti nejdříve na 960 čtverečních kilometrů a později dokonce na 1150. Délka administrativní hranice, za kterou naše jednotka odpovídala, se prodloužila na 112 kilometrů.

Současný 7. kontingent AČR v silách KFOR tvoří převážně příslušníci 43. výsadkového mechanizovaného praporu z Chrudimi. Celkový počet kontingentu byl v souvislosti s převzetím velení brigády navýšen zhruba na pět set osob, z toho je osmadvacet žen. Téměř polovinu příslušníků štábu brigády tvoří právě Češi. Mnohonárodní brigáda Střed se zhruba 1600 vojáků nepatří v silách KFOR k těm nejvýznamnějším. V každém případě ale spravuje nejdůležitější sektor odpovědnosti s téměř polovinou obyvatel Kosova. V této oblasti leží nejen hlavní město Priština, ale také památník bitvy na Kosově Poli. Jsou zde území se srbskými menšinami, která vyžadují prakticky nepřetržitý režim patrolování. Zbývajícím čtyřem brigádám KFOR velí Italové, Němci, Francouzi a Američané.

TŘI MUZIKÁLOVÉ GRÁCIE

Nejen na finské základně Camp Ville, kde sídlí velitelství brigády, vyhrávala celé dopoledne Ústřední vojenská hudba. Ani česká základna Šajkovac nezůstala s oslavami příliš pozadu. A to nejen chutným obědem, ke kterému vojenští kuchaři připravili kuře a brambor, ale i kulturou. Po vzoru Anny K. a Daniela Landy zavítaly tentokrát k našim vojákům tři grácie –

zpěvačky Zuzana Norisová, Monika Absolonová a Ilona Csáková. Nejenže zde českým a slovenským vojákům téměř hodinu zpívaly, ale dokonce s nimi i tancovaly a zajímaly se o službu v Kosovu a vojenskou techniku. „Máte v tom také klimatizaci?“ zeptala se naprosto bezelstně například Monika Absolonová a ukázala přitom na bojové vozidlo pěchoty. Ani odezva v podobě hurónského smíchu ji nevyvedla z míry. „A kolik vás v tom vůbec jezdí,“ pokračovala. Zuzana Norisová si pro změnu vzala s sebou fotoaparát, aby si mohla naše vojáky vyfotit. „To je ale kanon!“ ohodnotila Ilona Csáková hlavěň transportéru a i s kolegyněmi si hned vyzkoušela, jak se na něm sedí. Všechny tři se shodly, že si z tohoto koncertu odvázejí zážitků, jako kdyby byly v Kosovu několik dní, a ne jen pár hodin. „Když jsem mluvila s kluky, kteří jsou denně na strážích a mnohdy nasazují své životy, pochopila jsem, že to tu rozhodně nemají jednoduché,“ dodala Monika Absolonová. Na závěr všechny tři společně s ministrem obrany Karlem Kühnlem zavítaly vojákům hymnu. A to včetně slovenské.

ZÍSKAL SI DŮVĚRU

Ministr obrany prokázal, že má za sebou vojenskou základní službu a že umí poslouchat. Nejenže patroloval se svěřeným bojovým vozidlem pěchoty přesně podle rozkazu, ale jako správnému veliteli mu trčela hlava z bojového vozidla pěchoty a spolykal po nezpevněných cestách neuvěřitelné množství prachu. Nezapomněl rovněž zastavit na jedné ze samot. Navštívil rodinu šestatřicetiletého Hasana Beriši. Karel Kühnl se velice aktivně zhostil úlohy získávat informace o náladách místního obyvatelstva. Zajímal se, jak se jim zde žije a zda je v oblasti bezpečno. Dozvěděl se, že s bezpečností v současné době již problémy nejsou. A to i přesto, že usedlost je na samotě. Hranice je daleko. Navíc sem prý občas zavítají čeští vojáci. Problém ale je sehnat práci. V Kosovu je jí totiž hrozně málo. Ministr se ukázal jako zkušený pozorovatel. Aby navodil ještě větší vzájemnou důvěru, požádal rodinu Berišových o sklenici vody z jejich studny.

Kromě toho měl Karel Kühnl možnost vidět ukázkou zásahu proti podezřelým osobám převážejícím zbraně. Prohlédl si i základnu Šajkovac, výzbroj a výstroj kontingentu a diskutoval s vojáky.

Text a foto: Vladimír MAREK

větší, jsme první zemí z východního bloku, jíž bylo svěřeno velení brigády v alianční misi.“ Ministr rovněž vyvrátil veškeré obavy, že bychom se s tímto úkolem nedokázali vypořádat se ctí. „České jednotky se všude ve světě osvědčily.“ Také velitel mise KFOR v Kosovou byl

Mi-171Š je ve výzbroji!

Prakticky ve stejné době, kdy vychází toto číslo našeho časopisu, probíhá také oficiální zavádění do užívání dalšího moderního typu techniky. Po úspěšném absolvování zkrácených vojenských zkoušek dostávají vojáci výkonný víceúčelový transportní vrtulník Mi-171Š.

Uběhlo pouze několik měsíců od chvíle, co se z výrobního závodu v Ulan Ude na Dálném východě vrátila domů skupina českých pilotů, palubních techniků a leteckých inženýrů, kteří se zde přeškolovali na zmíněný typ. Pak nabraly události rychlý spád. Devátého června největší transportní letoun světa Mi-124 RUSLAN od více než 6500 km vzdáleného výrobce dopravil na letiště v Pardubicích první tři částečně demontované Mi-171Š.

Zde je servisní skupina techniků od výrobce v průběhu necelých dvou týdnů smontovala a ruská posádka je přelétla na leteckou

základnu ve Kbelích. Následovala příprava k předání, protože součástí dodávky je nejen vlastní vrtulník, ale i celá řada náhradních dílů a pozemního vybavení. Vlastní přejímku prováděla komise Ministerstva obrany složená jednak z příslušníků Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti,

tak pochopitelně ze zástupců uživatele – tedy Ministerstva obrany a AČR. Po tzv. pozemní přejímce (kontrola vrtulníku a veškerého pozemního vybavení) a provedení záletu (provádějí jej posádky ze zmíněného Úřadu pro standardizaci...) vydá tato instituce osvědčení o jakosti a kompletnosti. Následuje podpis předávacího protokolu ruskou a českou stranou a od tohoto okamžiku jsou vrtulníky majetkem ČR, resp. resortu obrany. Rovněž začíná běžet 18měsíční záruční doba, kdy všechny závady vzniklé vinou výrobce musí závod v Ulan Ude na vlastní náklady odstranit. Proto u nás zůstanou členové výše zmíněného ruského servisního týmu, kteří budou mít tyto záležitosti na starosti.

VOJSKOVÉ ZKOUŠKY

Přestože Mi-171Š na první pohled vypadá jako Mi-17, vyznačuje se některými odlišnostmi či novými možnostmi, pro které se považuje za nový typ. Proto musí projít vojenskými zkouškami. Na druhou stranu má ale tolik shodných systémů a charakteristik jako jeho předchůdce, že je možné a logické, aby absolvoval pouze

tzv. zkrácené vojenské zkoušky, které jsou vedle celkového prověření systémů zaměřeny především na ony odlišnosti.

Jakmile byly vrtulníky ve Kbelích předány, přelétli je koncem června naši piloti na základnu do Přerova. Osmnáctého července zde začaly zmíněné zkrácené vojenské zkoušky. Nejprve přišly na řadu pozemní zkoušky, v jejichž rámci se prověřily všechny palubní systémy (energetický, vzduchový, hydraulický...). Pak následovaly nové prvky výbavy. U hydraulicky sklopné záďové rampy se prověřily možnosti nakládání a vykládání osob, zvířat, kolové techniky a nákladu při spuštěných i vypnutých motorech. Kontrolou všech funkcí prošel jeřáb SLG-300 u pravých dveří s nosností 300 kg. Nezapomnělo se ani na střelecká stanoviště v prostoru obou bočních dveří a v záďové hydraulicky sklopné rampě, kdy se například prověřovala funkce upevnění zbraní v úchytných bodech (v současné době kulometů vz. 59 nebo samopalů vz. 58).

Od 25. 7. probíhala letová část. Kromě zkoušek říditelnosti, letu na jeden motor, přístrojového vybavení a dalších režimů se zkoušely letové charakteristiky vrtulníků s podvěšenými přídatnými nádržemi. Prověřovala se i správná funkce hydraulicky sklopné záďové rampy, letové vlastnosti a parametry motorů se zařízením na ochlazování výstupních plynů EVU, funkce přístrojů nočního vidění, podvěsu jeřábu či funkce závěsu a elektrického háku ve dne i v noci. Oficiálně byly vojenské zkoušky ukončeny 29. 7. se závěrem zavést vrtulník Mi-171Š do užívání resortu Ministerstva obrany.

TUZEMSKÁ MODERNIZACE NA OBZORU

Vrtulníky Mi-171Š jsou dodávány s moderním vybavením. Avšak od ruského výrobce pochopitelně nemohou mít některé prvky alianční výbavy. Aby nové stroje byly kompatibilní v rámci NATO a mohly působit v zahraničních misích,

bude nutné je příslušným zařízením dovybavit. Proto ve blízké budoucnosti u nás projdou modernizačním programem. Počítá se s tím, že modernizace proběhne v několika úrovních, přičemž nejkompaktněji by měly být vybaveny vrtulníky určené jako náš příspěvek do misí NATO nebo EU. Škála vybavení má být široká – například od stabilizované plošiny se systémem FLIR, přes multifunkční displeje (včetně systému pohyblivé mapy) až po nejnovější letecké radiostanice, NATO odpovídač či radionavigační systémy (bližší informace viz A report 1/2005).

Ministerstvo obrany spolu se státním podnikem LOM Praha již zpracovalo technickou specifikaci prvního kusu modernizovaného Mi-171Š, kterou odsouhlasil náčelník Generálního štábu. Podnik LOM požádal Asociaci obranného průmyslu a Asociaci leteckých výrobců o návrh firem, které by měly zájem a hlavně byly schopny plnit funkci integrátora systémů. Hodnotící komise, ve které se v roli konzultantů účastní rovněž dva zástupci

MO a AČR, by do konce srpna měla zmíněného systémového integrátora vybrat. Následně LOM a MO zahájí jednání s ruskou stranou o podmínkách účasti spolupráce na modernizaci zmíněného 1. vrtulníku. K podpisu smlouvy mezi MO a LOM Praha o modernizaci prvního stroje by mělo dojít do konce října letošního roku. Modernizace 1. kusu by pak podle dosavadních předpokladů měla proběhnout do konce roku 2006. Přesné termíny však závisí i na průběhu jednání s ruskou stranou.

V době, kdy se zahájí modernizace 1. stroje, již budeme mít všech 16 vrtulníků. V současné době je na základně v Přerově 6 strojů, další 4 kusy se mají podle plánu převzít v říjnu a posledních 6 vrtulníků do konce letošního roku.

MI-35 PODOBNĚ

Kromě zmíněných transportních strojů probíhá dodávka i 10 bojových vrtulníků Mi-35, které vyrábí závod v Rostově na Donu. Mi-35 je vlastně exportní označení pro typ Mi-24V, avšak na všech smlouvách a dokumentech figurují vrtulníky pod tímto označením. Proto označení Mi-35 budeme používat až do doby, pokud příslušný orgán GŠ (odbor vojenského letectví) případně nerozhodne jinak. Navíc se tak dá odlišit i dodávka prvních 7 strojů Mi-24V, která byla realizována v roce 2003.

Přeprava, montáž a celý proces převážky Mi-35 probíhá prakticky stejně jako v případě Mi-171Š. Na rozdíl od něj pochopitelně Mi-35 nemusí absolvovat žádné vojenské zkoušky, protože stroje Mi-24 používá armáda již dlouho. V současné době máme první 3 kusy, jejichž převážka proběhla 13. května. Podle plánu by se převzetí dalších 4 kusů mělo uskutečnit do konce září, poslední 3 stroje by měly následovat do poloviny února roku 2006.

Michal ZDOBINSKÝ

Foto: autor, Jan KOUBA, Radko JANATA

Chovejme se jako profesionálové!

Na konci července proběhla v misi KFOR rotace jednotek kontingentu AČR. Jak je již nepsaným pravidlem, informovaly o plnění úkolů našich vojáků v zahraničí i sdělovací prostředky. Vzhledem k tomu, že Česká republika přebírala v Kosovu jako jeden z prvních nových členských států Aliance velení mnohonárodní brigády Střed, naše veřejnost byla informována daleko intenzivněji. Svěření této významné úlohy je mimořádné ocenění činnosti českých vojáků ze strany vedoucích představitelů NATO a zároveň veliký závazek. Pro Armádu ČR je to od našeho vstupu do Severoatlantické aliance v roce 1999 první možnost přímo řídit tak rozsáhlý mezinárodní kontingent v zahraničí.

a to znamená, že by vojáci své problémy, připomínky a návrhy na zlepšení měli řešit služebním postupem. Ale to by k tomu museli mít asi dost odvahy. Ono je jednodušší anonymně kritizovat obecně všechno a všechny než otevřeně poukázat na konkrétní problémy a podílet se na jejich řešení. Jsme profesionálové, tak bychom se jako profesionálové měli chovat.

Pokud se vrátím ke slově kritiky – „výcvik byl hrubě nedostatečný“ – to je široký pojem, ale konkrétně v čem a kde pocítují nedostatky, jsem se nedozvěděl. Voják vyjždějící do zahraniční mise je vojákem, který prošel požadovaným výběrem a má již být všestranně připraveným a vycvičeným. Vlastní příprava na misi je jakousi zvláštní nadstavbou celkové přípravy vojenského profesionála, která je směřována na přípravu plnění specifických úkolů, které působení v zahraničí vyžaduje. Armáda si je vědoma toho, že každá mise má svá zvláštní specifika a podle toho je celková příprava zaměřena. K přípravě kontingentu AČR do mise je zpracován Velitelstvím sil podpory a výcviku v součinnosti s Velitelstvím společných sil souhrnný plán přípravy. Komplexní příprava před výjezdem do mise trvá tři až čtyři měsíce. Výcvik a příprava jednotek je organizována v pěti etapách – v 1. etapě příslušníci velení, štábu, velitelé rot a jejich zástupci, velitelé čet a družstev absolvují velitelskou přípravu ve Vojenské akademii Vyškov s následnou odbornou stáží hlavních funkcionářů kontingentu a rot u jednotky v zahraničí. Ve 2. etapě probíhá jazyková a odborná příprava specialistů v útvech a výcvikových zařízeních AČR. Ve 3. etapě probíhají speciální kurzy a výcvik družstev, čet a rot. Ve 4. etapě jednotky absolvují komplexní polní výcvik ve VVP a v poslední etapě odborně-taktické cvičení, kde jsou prověřovány veškeré

stanovené činnosti. Příprava jednotek zahrnuje přípravu osob, techniky a materiálu, zdravotní prohlídky a očkování, vystrojení a vyzbrojení příslušníků jednotky, finanční a personální zabezpečení. Je završena závěrečnou kontrolou, kde funkcionáři odpovědní za jednotlivé odbornosti prověří kvalitu provedené přípravy. Všichni vojáci se musejí této přípravě zúčastnit. Každý z nich je profesionál a jako takový se musí ve své odbornosti připravit na 100 %. Pokud cítí, že je něco špatně, že mu příprava nedostačuje, že je potřeba se v něčem ještě více před výjezdem zdokonalit, má v tomto období dostatečný prostor tak učinit buď sám, nebo s pomocí svého nadřízeného a kompetentních funkcionářů. Je to otázka osobní odpovědnosti a aktivity. Pak by nemohla zaznít slova – „... potlačování demonstrací nám ukázali jen na videu, po praktické stránce to byla tragédie“.

„Byly nejasně vymezené funkce...“ – tomu již vůbec nerozumím. S každým vojákem před výjezdem do zahraniční mise je prováděn personální pohovor, kde je mu přesně řečeno, na jakou funkci je zařazen a jaké bude mít funkční povinnosti. Každý také podepisuje popis funkční náplně zaměstnance. „Chyběly jasné instrukce a důležité informace...“ – v době přípravy vojáci dostávají základní informace o historii a příčinách konfliktu na území, kam jsou vysíláni, o právních aspektech operace a stanovených úkolech. Jsou seznamováni s aktuální bezpečnostní situací, s prostředím, s chováním a zvyky místních obyvatel, jejich kulturou, náboženstvím a jazykem a se základními zásadami, jak se v tomto prostředí chovat. Dále si osvojují standardní operační postupy a metodiky. Nikdo z nás ale nemůže dopředu přesně určit, jak se bude situace v dané oblasti vyvíjet. Vzpomeňme události v Kosovu na jaře loňského roku. V těchto chvílích je to pak již právě o zvládnuté přípravě a výcviku, zvládnutých operačních postupech, zhodnocení situace a správném velitelském rozhodnutí. A tím se dostávám k poslednímu bodu kritiky – „... důstojníci naprosto nezvládli přípravu doma a kompetentně se nechovali ani v Kosovu“. Jsem přesvědčen, že právě to, jakým způsobem celý kontingent stanovené úkoly zvládl, je především zásluhou zkušeného velitelského sboru. Slova chvály našich partnerů v Kosovu tomu napovídají. Nevím, zda právě důsledně vyžadování kvalitního plnění úkolů ze strany velitelů a důstojníků nebylo trnem v oku některým jejich podřízeným. Proto slova této nekonkrétní kritiky chápu jako jistou pomstu. Kritizující však zapomínají na to, že tímto vyřizováním účtů na veřejnosti zbytečně kazí dobrou pověst všech příslušníků armády, kteří ji léta poctivě budovali.

**Náčelník Generálního štábu AČR
generálporučík Ing. Pavel ŠTEFKA**

Tomuto kroku předcházela poctivá práce stovek našich vojáků nejen v zahraničí, ale i doma. Jejich činnost však před našimi občany znehodnotili a pošpinili dva příslušníci 6. kontingentu Armády České republiky, kteří nenašli ani tu odvalu, aby uvedli svá jména, když prostřednictvím sdělovacích prostředků kritizovali připravenost a práci příslušníků kontingentu v Kosovu. Dle jejich slov byl „výcvik hrubě nedostatečný a vojáky vůbec nepřipravil na místní realitu. Chyběly jasné instrukce, důležité informace, byly nejasně vymezené funkce, důstojníci naprosto nezvládli přípravu doma a kompetentně se nechovali ani v Kosovu“.

Neuznávám anonymní kritiku prostřednictvím sdělovacích prostředků bez možnosti zpětné vazby ze strany kompetentních osob a bez možnosti seznámení se s konkrétními problémy. V armádě stále platí základní řady,

Přemohli Němce i Američany

Není malých vítězství. Každé má svoji unikátní hodnotu. Nezáleží přitom, zda bylo získáno na prestižním klání či na tuctovém přeboru. Úspěch se prostě cení. A jde-li o soutěž mezinárodní, platí to dvojnásob. Královéhradečtí studenti Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany o tom vědí své.

Spolková republika Německo, vojenský prostor nedaleko Kemptenu, konec června. Během následujících čtyř dnů zde proběhne mezinárodní soutěž vojenských zdravotnických hlídek nazvaná Humanitas 2005. Kromě Armády ČR, již reprezentuje družstvo z Fakulty vojenského zdravotnictví UO v Hradci Králové ve složení nadpraporčík Antal a praporčíci Tóth, Kratochvíl a Piskač, jsou dále přihlášeny čtyři armádní týmy Němců a dva Američanů.

Soutěž Humanitas má v Německu již dlouholetou tradici. Dokonale prověří fyzickou kondici a vševojskové dovednosti soutěžících. Samozřejmě že důraz je kladen na poskytování první pomoci a na péči o zraněného v polních podmínkách. Toto mezinárodní klání probíhá pod patronací 4. velitelství vojskové zdravotnické služby v Bogenu, přičemž vlastní organizace soutěže připadá některému z podřízených

útvarů. Letos jím byl horský zdravotnický pluk z Kemptenu.

Úterní ráno je pro soutěžící zahřívacím kolem. Češi nejprve procvičují činnosti, na které jsou z domova běžně zvyklí, jako je slaňování a manipulace s ručními zbraněmi. Na řadu však přijdou i nestandardní úkony – například nasažování sněhových řetězů na dvoutunové traky z německé polní ambulance. Následně se losuje startovní pořadí (Češi vytahují číslo 1), přebírají se mapy a časový rozvrh soutěže na nadcházející dva dny.

Ve středu se začíná od šesté hodiny ranní. Na soutěžící čeká 22km zrychlený pochod „zpestřený“ devíti kontrolními stanovišti. Na prvním z nich je třeba slanit asi desetimetrovou skálu. Na druhém přepádlovat na gumovém nafukovacím člunu pět set metrů široké jezero. Vzápětí následuje záchrana tonoucího, v reálu dýchání z úst do úst a nepřímá srdeční masáž na dvou figurantech. Čas neúprosně běží. Postup vpřed však zpomaluje další překážka – muž zraněný motorovou pilou. Po jeho ošetření přichází nejkrušnější zkouška dne. Je nutno sestavit improvizovaná nosítka a odnést metrakového chlapa asi 300 metrů. Teploměr ukazuje přes 30 stupňů Celsia. Na odpočinek však není čas. Na dalším stanovišti je zinscenována autonehoda se dvěma zraněnými. Tím to ještě nekončí. O dva kilometry dál je automobil, který sjel z cesty a najel do minového pole. Dostat se k němu a vyprostit zraněné vyžaduje nejen dovednost, ale i pořádnou sílu. Podařilo se. Lahůdky na závěr spočívá v překonání údolí po provaze nataženém mezi dvěma

Královéhradečtí zdravotníci se stali vítězi mezinárodní soutěže Humanitas 2005

stromy. Konečně je tady závěr. První etapa Humanitas končí.

Rozhodčí počítají body. Maximum je 220. Královéhradečtí zdravotníci jich získali 202 a před druhým, německým týmem mají patnáct bodů náskok.

Následující den je soutěžní disciplínou biatlon. Jinými slovy, štafetový běh po pětikilometrovém okruhu, na němž se po 1,5 km střílí z pistole a po 2,5 km ze samopalů. Ani zde Češi nezklamou. Druhé místo jim zaručuje celkové prvenství v soutěži Humanitas 2005. Na společenském „Freundschaftsabendu“ převzou pohár vítězů. Gratulace ostatních účastníků jsou oprávněné.

„Samozřejmě že máme velkou radost z vítězství. Získali jsme další zkušenosti a navázali nová přátelství,“ říká člen týmu praporčík Jiří Tóth. „Škoda, že jsme neměli lepší vybavení. Naštěstí nám povolili naše civilní batohy. Do malé polní se toho moc nevejde a s tou velkou bychom daleko nedošli. Rovněž se nám divili, že s sebou nemáme nosný systém,“ konstatuje student 3. ročníku FVZ.

Přesto si přivezli z Německa první místo. „Rozhodla naše schopnost improvizace. Němci a Američané měli sice neskonale lepší výstroj, ale až moc se drželi zaběhlých postupů. My jsme se lépe vyrovnali s nenadálými situacemi,“ dodává na závěr prap. J. Tóth.

Pavel LANG

Foto: prap. Jakub KRATOCHVÍL

Náplň kurzu je zaměřena na trestné činy, se kterými se frekventanti setkávají nejčastěji, tedy na loupeže a vraždy. Garantem kurzu je britská strana a na výuce se významně podílejí čeští specialisté.

Mýlí se ten, kdo si myslí, že je zločin jako zločin a postupy při jejich vyšetřování jsou shodné v různých koutech světa. Právě zde v Iráku jsou specifické už několikrát zmiňované klimatické podmínky.

„Zákon o mechanismu vzniku stop je stejný na celém světě. V místních podmínkách pod vlivem extrémních teplot a vysoké prašnosti však dochází k rozdílnosti ve způsobu zjištění a uchování stop a výběru materiálu k jejich fixaci. Materiál běžně používaný v České repub-

„Zkušenosti předané našimi odborníky iráckým policistům pomohou v jejich nelehké práci v boji s místní kriminalitou,“ říká velitel 7. kontingentu VP v Iráku pplk. Pavel Chovančík

Zločinci ztrácejí dech

Přesně 17. července odstartovali příslušníci 7. kontingentu Vojenské policie v českém výcvikovém centru základny Shaiba v Iráku již 5. běh „Kurzů kriminalistiky a základů vyšetřování“. „Jde o přísně výběrový kurz, do kterého jsou zařazeni jen studenti s určitými zkušenostmi z objasňování a vyšetřování závažné trestné činnosti,“ řekl nám k tomu poručík Michal Švarc, náčelník výjezdové skupiny.

lice, jako například daktyloskopické fólie, musí být neustále v chladnu, a tak nám nezbyvá než vozit chladicí boxy v autě či mít lednicemi vybavena všechna pracoviště,“ vysvětluje poručík Michal Švarc.

A protože je tato problematika natolik zajímavá, povídáme si dále, a já se dozvídám, že nafočení zajištěné stopy je rovněž doslova další alchymii. Zatímco u nás se fotografie osvětluje, zde se naopak přistiňuje. Je-li doma prašnost nepodstatným problémem, zde prachová zrnka poletující před objektivem dokážou fotografii znehodnotit. Neposledním důležitým faktorem pro práci kримитеchniků je čas. Čas ve vztahu ke klimatickým podmínkám. Řeklo by se: relativní záležitost. Běžnou praxí je stopy v Čechách

zajišťovat neprodleně po příjezdu na místo. Zde však musí být stopa zajištěna okamžitě, a tak zásada neodkladnosti a bezprostřednosti právě tady platí dvojnásob. Málem bychom zapomněli na slunce. Dokáže člověka dobit energií, ale v našem případě je nepřítelem. Stopy rychle vysychají, prostředí se stává nestabilní. A tak bychom mohli pokračovat.

Ačkoliv krimikurz byl zahájen českou stranou, postupným vývojem se dostal pod patronaci Britů. A v budoucnu bude určitě pokračovat. Předpokládá se, že z policejní akademie v Az Zubayru se přesune do nové policejní akademie na základně Shaiba, kde česká strana opět bude mít vyčleněno procentuální zastoupení v kurzu.

Kurz, o němž je řeč, byl na českém IPTC (iráckém policejním tréninkovém centru) ukončen závěrečnými zkouškami dne 31. 7. a slavnostní vyřazení proběhlo 1. 8. 2005.

Text a foto: mjr. Ing. Miloslava VOLFOVÁ

Potlačují i prostituci

V Kosovu si řidiči dodržováním dopravních předpisů ze zásady hlavu příliš nelámou. Přesto dálkový radar v ruce českého vojenského policisty působí jako zaklínadlo a kouzelný proutek zároveň. Nestal ho ještě ani zapnout a většina projíždějících automobilů okamžitě zpomaluje. Civilní vozidla ale nejsou zjevně předmětem jeho zájmu. Společně s finským a švédským kolegou čeká na předměstí Prištiny na vojenská vozidla.

Konečně se v zatáčce jedno objevuje. Rychlost je sice v normě, přesto musí švédský řidič zastavit u krajnice. Následuje kontrola dokladů a dechová zkouška na požití alkoholických nápojů. Také v tomto případě je vše v pořádku. Vojenští policisté z mezinárodní jednotky brigády KFOR Střed zdvořile salutují a terénní vojenské vozidlo pokračuje v jízdě.

„Kontrolujeme dodržování stálých operačních postupů. Jejich porušení je kvalifikováno jako přešůpek. Časté je, podobně jako dnes, měření rychlosti vozidel,“ vysvětluje velitel české části jednotky nadporučík Michal Vaverka. „Pracujeme samozřejmě ve prospěch velitelství brigády. Velitel také může určit, na jakou oblast bychom se měli zaměřit především. To ale

neznamená, že by musel bezprostředně řešit veškeré přešůpky. Každý nedostatek zaznamáme, zdokumentujeme a pošleme k vyřešení veliteli konkrétní národní jednotky.“

Jednání bývají z obou stran korektní. Čeští vojenští policisté jsou v naprosté většině případů příslušníky cizích národností respektováni. Problémy jsou prý výjimečné, a i ty se většinou týkají vojáků, kteří se sice pohybují v prostoru odpovědnosti brigády, ale nejsou jejími příslušníky.

Služební postupy českých vojenských policistů v Kosovu se od těch, které uplatňují doma v republice, příliš neliší. „Největší nároky klade tato služba především na jazykové znalosti,“ tvrdí nadporučice Barbora Šachlová. „S kontrolovanými vojáky je totiž naprosto nezbytné plynule komunikovat v angličtině, a to včetně odborných technických a policejních výrazů.“ Mezinárodní prostředí si ale jinak nemůže vynachválit. Je prý to velká zkušenost. Především finští a švédští vojenští policisté sloužící v Kosovu se rekrutují z civilu. Mají většinou bohaté zkušenosti ze služby v civilní policii. A tak některé záležitosti šetří poněkud jinak. Je to prostě velká škola.

Zajímavé je i zajišťování bezpečnostní situace při příležitostech nejrůznějších výročí a především pak návštěv významných zahraničních politiků, státníků a vojáků. „Neřešíme pouze běžné úkoly pořádkové a dopravní služby,“ dodává nadporučík Michal Vaverka. „Podílíme se také na potírání prostituce a s tím související trestné činnosti.“ Čeští vojenští policisté se shodují v tom, že právě tyto úkoly patří k těm

Mezinárodní jednotka Vojenské policie bude působit i ve prospěch českého velitele brigády Střed

nejzajímavějším a zároveň nejnebezpečnějším. Součástí prostoru odpovědnosti brigády je totiž i metropole Kosova Priština. Z barů a nočních podniků tohoto města mají naši vojenští policisté celou řadu poznatků a zážitků. Právě v nich se totiž nejčastěji odehrávají operace zaměřené na potlačení prostituce. „Netvrdím, že právě prostituce je úplně tím největším problémem současného Kosova,“ říká nadporučík Vaverka. „S ní však souvisí především obchod s bílým masem. Pokud se nebudeme snažit potlačovat veškerou kriminální a nelegální činnost, situaci v této zemi se nikdy nepodaří stabilizovat.“

Mezinárodní jednotka Vojenské policie nedozná ani od 1. srpna, kdy přebíráme velení brigády Střed, žádných podstatných změn. Prošla totiž zásadní reorganizací v loňském roce. Počet příslušníků se navýšil na současných třicet šest. Namísto čtyř českých vojenských policistů jich v ní od prosince loňského roku slouží deset. V každém případě bude kromě jiného i nadále významným pomocníkem českého velitele brigády při udržování kázně a pořádku v prostoru odpovědnosti.

Vladimír MAREK
Foto: Karel ZAHRADNÍČEK

Prvním kaplanem v historii české armády se v roce 1996 stal, tehdy ještě poručík, Tomáš Holub. Čekal jej tříměsíční výcvik a pak odjel do Bosny a Hercegoviny jako kaplan 6. mechanizovaného praporu. Po svém návratu dostal za úkol vytvořit v armádě duchovní službu a v roce 1998 byl jmenován hlavním kaplanem AČR. Funkční období podplukovníka Holuba skončí v září příštího roku.

Kandidát na funkci hlavního kaplana byl schválen Českou biskupskou konferencí. Co bude následovat dál?

V současné době se čeká na společný dopis České biskupské konference a Ekumenické rady církví, kterým tato dvě grémia panu ministrovi navrhnou nového hlavního kaplana AČR. Obě grémia tohoto kandidáta již schválila a nyní s ním musí souhlasit ministr obrany.

Můžete nám prozradit, kdo to bude?

Oběma grémiím byl schválen kapitán Jan Kozler, který teď slouží u Hradní stráže.

Jak dlouhé je funkční období hlavního kaplana AČR?

Podle dohody mezi Ekumenickou radou církví, Českou biskupskou konferencí a resortem

Duchovní mise Tomáše Holuba končí

Ministerstva obrany je hlavní kaplan jmenován ministrem obrany na čtyři roky s tím, že jeho funkční období může být pouze jednou prodlouženo. To znamená, že maximální doba setrvání v této funkci je osm let.

Řeší tato dohoda i to, z jakých církví může hlavní kaplan pocházet?

Hlavní kaplan může být z jakékoliv církve, která participuje na dohodě. Samozřejmě se také očekává, že bude splňovat vojenská kritéria, aby mohl být do této funkce jmenován. Je možné říci, že hlavní kaplan, kromě nějakých extrémních situací, se bude vždycky rekrutovat z kaplanů, kteří v danou chvíli působí v armádě.

Z jakých církví kaplani sloužící v armádě pocházejí?

Tím, že Miloslav Kloubek skončil aktivní službu (působil v Církvi bratrské – pozn. red.) a stal se poradcem ministra obrany, tak v této chvíli to jsou čtyři církve – Římskokatolická, Adventistů sedmého dne, Českobratrská evangelická a Husitská.

Nebude se jejich počet dál rozšiřovat?

Byli bychom rádi, ale je to problém výběru vhodných kandidátů z církví, které jsou účastníky této smlouvy. Je jich celkem třináct, ale jsou to většinou malé církve a zatím nám nedaly takové kandidáty, kteří by prošli výběrovým řízením.

Je těžké získat kaplana do armády?

Je těžké získat kvalitního kaplana. Celá filozofie duchovní služby je postavená na tom, že se snažíme vybírat lidi, kteří jsou opravdu kvalitní, a je jasné, že o takové lidi je zájem kdekoliv, tedy i v církvi. Protože kaplan vybíraný do armády není naprostým nováčkem, ale je to někdo, kdo už v církvi prokázal, že je schopný, není úplně nejjednodušší jej získat.

Kdo vybírá vhodné kandidáty na funkci vojenského kaplana? Dostáváte od biskupů seznam, nebo objíždíte jednotlivé farnosti?

Je to velmi individuální. Existují představitelé církví, kteří nabízejí své kandidáty, a pak jsou taci, jež očekávají, že se sám rozhlédnu. Některé kaplany z jiných církví doporučí kaplani, kteří již slouží v armádě. Počet kaplanů není nijak vysoký, a tak jsou postupy výběru relativně velmi individuální. Než církev svého kandidáta oficiálně doporučí armádě, musejí se na něm shodnout čtyři lidé – představitel Ekumenické rady církví, České biskupské konference, psycholog a hlavní kaplan. Pak teprve tento kandidát postupuje do klasického výběrového řízení armády.

Jedním z výsledků zasedání České biskupské konference, které se konalo na začátku července na Velehradě, bylo schválení kandidáta na funkci hlavního kaplana AČR

Existuje i v Duchovní službě AČR kariérní postup? Na čem závisí postup nebo další setrvání kaplanů v armádě?

Kaplan je do armády vyslán společně všemi církvemi a dokud jimi není odvolán, tak v ní může působit. V dohodě je ale řečeno, že tato doba zpravidla trvá 4 – 6 let. Pokud kaplan nepostupuje na vyšší velitelství, tak po této době odchází z armády.

Duchovní služba má vytvořenou a fungující strukturu a stanovenou náplň práce. Je třeba ještě něco vylepšit?

Nemáme ještě kaplana na letecké základně v Náměšti nad Oslavou. Od prvního září nastupuje vojenský kaplan na Univerzitu obrany a od prvního ledna příštího roku bude působit vojenský kaplan v Ústřední vojenské nemocnici v Praze. Předpokládám také, že se postupně ještě dopracuje forma účasti vojenských duchovních na vzdělávání v armádě.

Co si pod tím máme představit?

Podle nové koncepce prevence sociálně nežádoucích jevů náleží duchovní službě také úkol starat se o diskusní fóra, která se týkají etiky vojenského profesionála a vycházejí ze slibu vojenského profesionála. Otevírá se zde vlastně prostor určité etické výchově, která byla od roku 1989 v české armádě poněkud zanedbávána.

Etická výchova bude probíhat na školách, nebo u útvarů?

Já bych to nenazval přímo výchovou. Líbí se mi forma diskusních fór. Jsem přesvědčený o tom, že jestliže bychom se jakkoliv vrátili ke stylu výuky školského charakteru, byla by to katastrofa. Jde tedy o vytvoření prostoru, ve kterém je možné

diskutovat o etických věcech jako o něčem, co k vojákovi patří. Duchovní služba si neklade jiné cíle, než vytvořit v armádě tento prostor a rehabilitovat jej.

Čeho si z toho, co jste v armádě vybudoval, nejvíce ceníte?

Nejobtížnější bylo vytvořit prostředí pro duchovní v armádě. Šlo o přechod z exotiky a ideologické zarputilosti, které byly od duchovní služby od začátku mnohdy očekávány, k tomu, aby byla vnímána jako zcela běžná součást života v Armádě České republiky.

Od roku 2000 má Duchovní služba AČR svůj kostel v Praze na Hradčanech. Jaké s ním máte plány?

Je to ekumenický kostel, takže v něm probíhají bohoslužby kaplanů všech církví, které jsou v armádě zastoupeny. Chceme, aby jeho využití mělo především tři roviny. Za prvé je to místo, kde se odehrávají skutečně slavnostní okamžiky spojené s náboženským životem vojáků z povolání. Počet těchto akcí – svatby, křty nebo bohoslužby za zemřelé – v poslední době velmi výrazně narůstá. Druhou je rovina informativní. Kostel je totiž na velmi atraktivním místě, které se postupně dostává do tras turistických průvodců. Je tam proto umístěna informační tabule s údaji o duchovní službě. Kostel je také místem modliteb za zahynulé české vojáky a za mír. Třetím rozměrem je, že se v něm konají koncerty různých skupin a hudebních těles, které nejsou přímo s armádou spojeny, ale vytvářejí kulturní zázemí. Musím říci, že v poslední době mám z tohoto kostela velkou radost, protože provoz v něm narůstá a není to něco, co by bylo nepřirozeně nařizováno, ale co postupně vstupuje do podvědomí a dále se rozvíjí.

V budoucnosti by to neměl být jediný vojenský kostel, protože i v generelech základen se počítá s duchovními centry...

Naše představa je taková, že by to nebyly klasické kostely, ale místa, která by umožňovala nejen náboženská setkání a kulturní akce, ale sloužila by i jako informační centra. Nacházela by se na rozhraní vojenské a civilní zóny a měla by poskytovat i zázemí pro vojenské duchovní, kteří by se zde mohli setkávat s lidmi a vést s nimi rozhovory o duchovních věcech. Neměly by to proto být klasické kostely, ale spíše jakási duchovní centra. Na menších základnách to ale zůstane stejné jako dnes – jestliže půjde o nějakou větší událost, tak se bude spolupracovat s místními duchovními, ale to jsou věci jednorázového charakteru.

Co budete dělat, až vám skončí mise v armádě?

Důvod, proč vlastně církve chtějí, aby nový kandidát byl znám takto dopředu, je ten, že duchovní služba funguje dvoustupňově. Hlavní kaplan je v pozici člověka, který se stará o organizační věci, mezinárodní vztahy a plánování, na rozdíl od kaplanů na nižších úrovních, kteří jsou přímo ve styku s lidmi. Proto by měl mít nový člověk možnost dlouhodobějšího vhledu do práce hlavního kaplana. Co budu dělat já, záleží na mém biskupovi mons. Dominiku Dukovi z Královéhradecké diecéze. V minulém roce jsem začal postgraduální studium na Katolické teologické fakultě, které se také týká armády – otázek etických aspektů preventivní války – a věřím, že dostanu rok či dva na to, abych je dokončil. Potom budu pravděpodobně pověřen nějakými dalšími úkoly v rámci diecéze, ale v této chvíli ještě nejsem schopen říci nic bližšího.

Jan ZEMAN
Foto: Jiří HOKÚV

„Tryskáč“ na vodě

Dokáže se bez problému řídit a manévrovat rychlostí 75 km/h a v mělkých pobřežních vodách se proplétat mezi vyčnívajícími skalisky. Během pár sekund může přistát na libovolném místě a na pevninu rychle vysadit dvě desítky vojáků. Přístrojovým vybavením se blíží moderním letounům. Přitom má tak malé rozměry a hmotnost, že jej lze po silnici převážet na podvalníku. Řeč je o švédském bojovém člunu CB 90 H.

Plavidlo bylo na přelomu 80. a 90. let v mimořádně krátké době vyvinuto pro jednotky švédského pobřežního dělostřelectva, které po zavedení tohoto plavidla do výzbroje v roce 1990 získaly možnost plnit nový druh bojového úkolu – útočné vyloďovací operace. Člun CB 90 H umožňuje rychlý transport (cestovní rychlostí 55 km/h) a vysazení 20 plně vyzbro-

jených vojáků na libovolném místě švédského pobřeží či přilehlých ostrůvcích. Pro co nejnižší hmotnost a přepravitelnost po silnici je celý člun vyrobený ze speciálních hliníkových slitin s vysokou pevností.

Další zajímavost představuje hydrodynamický pohon, který například využívají velmi oblíbené vodní skútry. Tato „mokrá obměna“ proudového motoru (vysokotlaké čerpadlo vytlačuje tryskou vodu) má oproti běžným lodním šroubům a kormidlům lepší vlastnosti při plavbě a manévrování v mělkých vodách vysokou rychlostí a především umožňuje prakticky okamžitě měnit směr plavby. Zcela bezkonkurenční jsou pak brzdicí vlastnosti. Před dvojicí trysek hydrodynamického pohonu bojového plavidla CB 90 H se sklopí deflektory, které podobně jako u některých proudových leteckých motorů obrátí vektor tahu (v tomto případě vodního proudu) do opačného směru. Výsledkem je to, že člun z maximální rychlosti 75 km/h (40 uzlů) zastaví (přid se na moment hluboko ponoří do vody) na vzdálenosti pouhých dvouapůl dělek vlastního člunu! Po zvednutí deflektorů následuje opět rychlá akcelerace a možnost okamžitě ostře manévrovat. Zmíněná schopnost pochopitelně není samoúčelná, ale velmi se hodí jak v bojových situacích, tak i při manévrování na omezeném prostoru nebo při vyhýbání se nedálým překážkám.

Kabina ve střední části člunu pro přepravu 20 plně vyzbrojených vojáků. Schůdky umožňují výstup na záď.

ÚČELNOST I POGODLÍ

Necelých 15 m dlouhý CB 90 H má klasické uspořádání. V zadní části jsou umístěny dvě jednotky hydrodynamického pohonu a dvojice turbodieselů Scania s výkonem po 460 kW. Celá střední část člunu obsahuje kabinu pro přepravu 20 vojáků. Sedí zády k bokům člunu na individuálních sklopných sedačkách a všichni mají k dispozici bezpečnostní pásy.

Ty přijdou velmi vhod právě při zmíněném bleskovém zastavení. Výhled ven umožňuje trojice obdélníkových okének v každém boku. Protože z odizolovaného motorového prostoru ani venkovního prostředí neproniká do kabiny skoro žádný hluk, jen díky okénkům si lze udělat představu o momentální rychlosti člunu vzhledem k ubíhajícímu pobřeží. Prostor výsadku je plně klimatizován a vojáci mají dokonce k dispozici nerezovou toaletu včetně miniaturního umyvadla v příďové sekci.

Na prostor výsadku, ve kterém ale lze převážet i různý náklad do hmotnosti 3 t, bezprostředně navazuje nad obrys člunu pouze minimálně vystupující řídicí kabina. Na pravé straně sedí řidič (správně kormidelník) a na levé velitel/navigátor. Jeho činnost je možné přirovnat k funkci spolujezdce v automobilových závodech. V podstatě doplňuje nebo pomáhá kormidelníkovi s navigací člunu při plavbě vysokou rychlostí v úzkých průlivech nebo v oblastech posetých malými skalisky podle zásady dvě hlavy a čtyři oči dokážou víc než jedna. Posádka se pochopitelně nemůže spoléhat jen na své smysly. Oba vojáci mají před sebou dvojici velkoplošných displejů. Jeden promítá radiolokační obraz pevných i pohyblivých objektů v okolí lodě, na druhém je možné sledovat výstup z palubního navigačního a informačního systému. V podstatě se jedná o digitalizovanou barevnou pohyblivou mapu pobřeží se všemi nadvodními i těsně se pod hladinou ukrývajícími překážkami. Na mapě se zobrazuje okamžitá poloha vlastního člunu, plavební koridor, případné prostory minových polí atd. Švédské námořnictvo má v této detailní formě zpracované pobřeží a přilehlé ostrovy

V řídicí kabině mezi řidičem a velitelem/navigátorem je prostor pro velitele dvou desítek vojáků přepravovaných v hlavním prostoru. Takže člun může pojmout až 21členný výsadek.

okolo celé země. Posádka si vybírá pouze požadovaný úsek a má možnost si volit měřítko zobrazení – od širšího až po skutečný detail konkrétního prostoru. Netřeba zdůrazňovat, jak tento systém zjednodušuje a na druhé straně zvyšuje bezpečnost při řízení plavidla i za podmínek velmi omezené

viditelnosti. Také vlastní ovládání člunu pomocí malého volantu a plynové páky je velice jednoduché. Díky výbornému výhledu, nezávisle odpruženým sedačkám a nízké úrovni hluku i při maximální rychlosti se pocity při plavbě na klidné hladině dají srovnat s jízdou moderním kamionem po dálnici.

Malá hmotnost a hydrodynamický pohon s možností reversu proudu zaručují výbornou obratnost i možnost úplně zastavit z rychlosti 75 km/h na dráze pouhých 38 metrů. Jak dokumentuje snímek na předcházející stránce, tato možnost se neobejde bez gejzírů vody.

CV 90 H s otočnou věží a dvouhlavňovým 120mm minometem AMOS

Prostor mezi dvěma vyvýšenými sedačkami navigátora a kormidelníka je průchozí až k samé přídi. Zde se nacházejí schůdky a výstupní rampa s protiskluzovou úpravou, která po odklopení velkých panelů horní paluby umožňuje, aby výsadek v bojových podmínkách opustil plavidlo do 60 sekund. Zmíněná příďová rampa spolu se zesílenou spodní částí trupu umožňuje i tzv. silové přistání. To znamená, že posádka příliš nevyhledává vhodný prostor a neprovádí složitý přistávací manévr. K pobřeží se blíží vysokou rychlostí, díky zmíněným zastavovacím schopnostem přímo z kurzu rychle člun zabrzdí a před opře o pevninu. Pohonná jednotka nastavená na malý výkon mírně „tiskne“ příď ke břehu. Jakmile poslední voják opustí palubu, zavřou se příďové poklopy, sklopí se deflektory trysek, loď zacouvá, otočí se, a okamžitě opouští prostor vylovení.

V základním provedení nese CB 90 H i výzbroj určenou primárně pro umlčení protivníka v prostoru vylovení nebo pro boj v rámci hlídkových úkolů. Nad kabinou výsadek je otočně lafetovaný kulomet ráže 12,7 mm, který lze nahradit i automatickým 40mm granátometem. Další dva kulometry stejné ráže jsou výsuvně uloženy v prostoru na pravé straně příde (stejný prostor na levém boku je využit pro toaletu). Na dálku z prostoru kormidelníka lze nastavovat jen náměr, příslušný odměr se zajišťuje pohybem celého člunu. Každý člun má na zádi rovněž dva skluzy pro námořní miny. Pokud se nepřeváží výsadek, může jich položit celkem šest. Některé čluny jsou vybaveny

Sklopná příďová rampa spolu s otevřenou horní částí paluby umožňuje vylovení 21 vojáků během 60 sekund. Další snímek pořízený z unítku člunu naopak ukazuje vyloďovací rampu v uzavřené poloze.

Člun lze rychle přemísťovat po běžných komunikacích na podvozníku.

laserem naváděnými řízenými střelami RBS-17, což jsou americké protitankové střely HELLFIRE s odlišnou trhavou bojovou hlavicí. Menší počet upravených CB 90 H by mohl být za několik let vybaven i bezosádkovou věží se 120mm dvouhlavňovým minometným systémem AMOS se zásobou 100 kusů munice v upravené kabině pro výsadek.

CB 90 A SVĚT

Sériová výroba plavidla začala v srpnu 1990. Do konce roku 2003 obdrželo švédské námoř-

nictvo 147 kusů. Posledních 27 plavidel bylo dodáno ve verzi CV 90 HS pro mezinárodní operace. Mají nejen upravené komunikační prostředky a výkonnější klimatizaci, ale především kevlarové pancéřování řídicí kabiny, prostoru výsadek i pohonné jednotky, odolávající stejně jako nová neprůstřelná skla běžné munici do ráže 7,62 mm.

Že to s nasazením těchto člunů i mimo vlastní výsostné vody myslí Švédové vážně, dokumentuje například společné cvičení NATO a některých zemí programu Partnerství pro mír

Strong Resolve na jaře roku 2002. V jeho rámci se švédský kontingent o síle 250 osob připravoval na mezinárodní operaci na udržení míru. Při tomto cvičení se poprvé ověřila zajímavá kombinace člunů CV 90 H a velké americké výsadekové lodi TORTUGA (třída WHIDBEY ISLAND) se zaplavitelným dokem ve střední a zadní části. Do tohoto prostoru normálně určeného pro specializovaná vyloďovací plavidla s plochým dnem, vznášedla nebo plovoucí obrněné transportéry se podařilo nalodit celkem 15 člunů CB 90 H. Po odčerpání vody spočinuly na kýlech, pouze pod záďemi v prostoru pohonných jednotek bylo nutné instalovat podpěry.

Dalších 20 člunů ve verzi CB 90 N zakoupilo Norsko, které je využívá jako transportní prostředek pro pět baterií lehkých řízených střel. Osmnáct kusů dostala Malajsie a tři řecká pobřežní stráž. Největším zahraničním uživatelem je mexické námořnictvo. Má celkem 40 plavidel verze CB 90 HEX určených především pro hlídkové úkoly. Motory CATERPILLAR o výkonu 2 x 590 kW umožňují dosáhnout maximální rychlost až 45 uzlů, tedy 83 km/h.

Text a foto: Michal ZDOBINSKÝ
Kresba: Dockstavarvet AB

Základní TTD bojového člunu CB 90 H

Délka 14,9 m
Šířka 3,8 m
Ponor 0,8 m
Výtlač prázdného člunu 13,6 t
Výtlač s nákladem 18,7 t

Nosnost 4 t
Zásoba paliva 2300 l
Cestovní rychlost..... 30 uzlů (55 km/h)
Maximální rychlost..... 40 uzlů (75 km/h)
Akční rádius..... 360 nám. mil
(cca 660 km)

Rytíři z Elblagu

Tradice 16. pomořské mechanizované divize krále Kazimíra IV. Jagellonského sahají až do roku 1919 ke 4. velkopolské střelecké divizi. Její vojáci se v roce 1920 významnou měrou zapojili do války s Ruskem. Následně byla divize transformována na 16. pomořskou divizi pěchoty, jejíž příslušníci se účastnili obrany Polska v roce 1939. V současnosti je jednou ze čtyř taktických jednotek pozemních sil polské armády.

V posledních letech prošla 16. pomořská mechanizovaná divize a její jednotky velkou reorganizací a počet podřízených jednotek se ustálil na dvanácti. Velitelství divize je dislokováno v Elblagu (124tisícové město na severu Polska) a od roku 2002 je jejím velitelem divizní generál Krzysztof Skarbowski. Nedaleko velitelství divize je v Elblagu dislokována také jedna z podřízených jednotek – 16. prapor velení, jehož příslušníci se zúčastnili mise v Iráku.

ŠEST MĚSÍCŮ V IRÁKU

„Sedmisetčlenný kontingent 3. rotace byl postaven na bázi našeho praporu,“ informuje nás velitel 16. praporu velení podplukovník Roman Zalewski. „Z této jednotky se mise zúčastnilo 120 vojáků a ostatní byli z dalších útvarů polské armády. Kontingentu velel můj zástupce major Ireneusz Szkolniak a vojáci sloužili na dvou základnách umístěných jižně od Bagdádu,“ pokračuje.

„Vojáci 16. divize jsou polští rytíři, kteří obětují své mládí pro čest, boj a mateřskou zem...“ – část z pochodu 16. divize polské armády

čuje podplukovník Zalewski. Třetí kontingent odletěl na šestiměsíční misi v srpnu minulého roku. „Během této rotace zahynulo deset polských vojáků, z nichž někteří pocházeli přímo z Elblagu, a sedmnáct jich bylo zraněno,“ dodává. Od letošního léta působí v Iráku již v pořadí pátý polský kontingent, ale je pravděpodobné, že bude poslední. Polská vláda totiž na návrh ministerstva obrany neprodloužila misi v Iráku mandát a naopak uvažuje o posílení jednotky v Afghánistánu.

Poláci v Iráku veleli mnohonárodní divizi a prapor podplukovníka Zalewského zde plnil podobné úkoly, jako má v Polsku – zajištění chodu divize. „Spolupracovali jsme zde s Američany, Slováky, Bulhary a Ukrajinci,“ pokračuje velitel, kterého těší, že všichni byli s jejich prací spokojeni. „Používali jsme zde i novou spojovací techniku, která potvrdila svoji spolehlivost a kompatibilitu s jednotkami NATO,“ tvrdí velitel.

SPOJOVACÍ TECHNIKA NOVÉ GENERACE

Historie 16. praporu velení se začala psát teprve před deseti lety, kdy jednotka vznikla na základě spojovacího praporu, jehož tradice

sahá do šedesátých let minulého století. Dnes v ní slouží přes 500 vojáků, z nichž jedna třetina je tzv. kontraktová a má s armádou uzavřenou dohodu na tři roky. „Hlavním úkolem tohoto praporu je zabezpečení velení velitele divize a strážní služba,“ říká triapadesátiletý podplukovník Zalewski, který v Elblagu slouží přes 25 let.

V roce 2001 byl 16. prapor vybaven spojovací technikou nové generace – taktickým komuni-

kačním systémem Storczyk 2000. Z analogových vysílaček přešel na digitální, které umožňují hlasovou i datovou komunikaci, a to včetně utajovaného přenosu. „Je to velký pokrok, vždyť jedna digitální stanice nahradí tři analogové,“ komentuje možnosti nového systému podplukovník Zalewski, který se problematice spojení věnuje již dlouho, vždyť už na začátku osmdesátých let napsal diplomovou práci na téma mobilních telefonů.

Taktický automatický digitální komunikační systém, který je vyráběn v Gdaňsku, umožňuje bezpečný a především spolehlivý přenos hlasových a datových informací, čímž se stává základem pro efektivní spolupráci všech vojenských sil. Schopnosti a spolehlivost infrastruktury komunikačních sítí jsou důležité pro spolupráci všech jednotek v době válečné krize i mírových operací.

Vývoj komunikačního systému Storczyk 2000 sahá k počátku 90. let minulého století, kdy se začalo nejprve s vývojem stacionárních subsystémů a poté polních stanic. Stanice jsou projektovány tak, aby je bylo možné v budoucnu dále modernizovat podle dalšího rozvoje technologií a standardů NATO. Předpokládá se ale, že tyto stanice budou používány minimálně do roku 2015. Systémové komponenty zařízení jsou namontovány do stanic o rozměrech 2 x 2 x 3 metry. Typickými transportními prostředky jsou nákladní vozy STAR 744 nebo STAR 944, které jsou také vyráběny v Polsku.

Storczyk 2000 je základním komunikačním systémem navrženým pro divizi, skládající se ze tří mechanizovaných nebo obrněných brigád či jiných jednotek. Systém je schopen spolupracovat i s jinými systémy – veřejnými systémy a komunikačními systémy členských států NATO. Typickou telekomunikační sítí polské divize tvoří čtyři uzlová centra, tři rozšířené uzly (divizní velitelská stanoviště) a čtyřicet menších uzlů (brigádní a praporečnická velitelská stanoviště).

SYSTÉM VÝCVIKU

Výcvik praporu probíhá na cvičišti základny nebo vojáci vyjíždějí do 300 km vzdá-

leného výcvikového prostoru. „Jezdíme tam poměrně často – šestkrát až sedmkrát do roka. Vzhledem k tomu, že jsme zabezpečující útvar divize, účastníme se i jejich cvičení,“ vysvětluje pplk. Roman Zalewski. Jednotka se účastní také mezinárodních cvičení, ale nejčastěji spolupracuje s dánskou armádou.

S životem u jednotky jsou spojeny výcvikové kurzy pro nové vojáky. Systém výcviku je podrobně rozvržen v ročních plánech, které jsou

podkladem pro měsíční a týdenní plánování. Vojáci musejí nejprve absolvovat tříměsíční základní výcvik, a pokud uspějí, což prokážou ve zkouškách, mohou postoupit do šestiměsíčního kurzu speciální přípravy. Velitelé kurzů pak na jeho konci podle dosažených výsledků rozhodnou o tom, zda vojáci absolvovali výcvik, a mohou tedy sloužit v armádě.

Také vojáci z povolání povinně procházejí kurzy – především pak jazykovými. „Angličtinu musejí ovládat všichni až do úrovně velitele skupiny,“ říká pplk. Zalewski. Jazykovou přípravu armádě zajišťuje civilní společnost a tyto služby hradí divize. Pro vojáky jsou zdarma. Týdně mají 6 hodin angličtiny a po půl roce dělají zkoušky. Pokud uspějí, čeká je další šestiměsíční jazykový kurz zakončený zkouškou a pak ještě jeden.

Vojenská základna na okraji Elblagu, která je domovem 16. praporu velení, poskytuje vojákům dobré zázemí. Velitel nás nejprve provádí parkem techniky a ubytovacími prostory. Poté nám ukazuje velmi dobře vybavenou ošetřovnu, která má k dispozici i několik lůžek a jejíž součástí je také stomatologická ordinace. Na základně nechybí ani sportovní areál, jehož součástí je bazén, tělocvična a posilovna.

Pavel LANG a Jan ZEMAN
Foto: Jiří HOKŮV

První kurz ASPRO ve Vyškově

Ve Středisku simulačních a trenažerových technologií ve Vyškově, které je součástí Ředitelství výcviku a doktrín, se konal ve dnech 11. – 15. července kurz obsluhy ASPRO pro 8 příslušníků 131. smíšeného dělostřeleckého oddílu z Pardubic. Jedná se o základní kurz obsluhy prostředků, které jsou součástí Automatizovaného systému řízení palby dělostřelectva – ASPRO.

Kurz probíhal na nejmodernějším simulátoru ATSSCz (Artillery Trainer and Simulation System for the Czech Army), který byl dodán pro AČR jako dar americké vlády a slouží pro přípravu velitelů a dělostřeleckých specialistů-operátorů, kteří pracují v systému ASPRO při přípravě, vyžadování a řízení palebné podpory. Kurz se uskutečnil na tomto pracovišti ve Vyškově poprvé a zabezpečovali ho instruktoři-lektoři pprap. Pasírbek a pprap. Zbožínek z SSTT Vyškov. Na zabezpečení kurzu se podíleli i příslušníci kurzu dělostřeleckých odborností z Výcvikové základny Vyškov.

Všichni účastníci v závěrečném přezkoušení uspěli a při ukončení obdrželi osvědčení o absolvování kurzu. V závěru se shodli, že jsou příjemně překvapeni prostředím, ve kterém mohli užitečně strávit několik dnů, získat nové vědomosti a zkušenosti potřebné pro další kariéru dělostřelce-profesionála. Nejlepší absolventkou kurzu byla rtm. Alena Hovorková, která prokázala velmi dobré znalosti v teoretické i praktické části závěrečného přezkoušení.

Text a foto: plk. Ing. Ivan MRÁZ

Seznamte se s historií mečů

Vojenský historický ústav ve spolupráci se Správou Pražského hradu zahájil v rámci stálé expozice „Zbrojnice“ v Prašné věži (Mihulce) na Pražském hradě tematickou výstavu s názvem „Meč“. „Všechny exponáty pocházejí z Vojenského historického ústavu, což ukazuje bohatost našich sbírek. Můžeme tak návštěvníkům představit vývoj meče od druhého tisíciletí před naším letopočtem až do současnosti,“ říká autor výstavy Jan Šach. Současné meče na výstavě zastupuje prototyp ceremoniálního meče z roku 2003, který mělo mít každé z pěti plánovaných hlavních velitelství. „Na výstavě je možné vidět i prototyp meče pro Generální štáb, podle kterého byl vytvořen používaný ceremoniální meč Univerzity obrany,“ dodává autor výstavy.

Návštěvníci výstavy se mohou seznámit s vývojem jezdeckých mečů od 11. do 17. století, s významem meče jako předmětu korunovačního nebo ceremoniálního, ale i s meči popravčími, dvouručními, řádovými, zbraněmi z oblasti Orientu, Dálného východu nebo Japonska. Expozice chladných zbraní je doplněna i o další předměty ze sbírek Vojenského historického ústavu – jezdeckými a turnajovými přilbami, částmi zbroje a řádovými uniformami nebo celou řadou archeologických nálezů, včetně velkého množství obrazového materiálu.

Výstava bude otevřena každý den od 12. srpna 2005 (vždy od 9.00 do 17.00 hodin) až do prosince tohoto roku. V době Vánoc ji nahradí expozice cínových vojáků, jež jsou ve sbírkách Vojenského historického ústavu.

Jan ZEMAN
Foto: Jiří HOKŮV

Střecha na dva dny

Pouhých pět dní po návštěvě hejtmana Libereckého kraje Petra Skokana u 152. záchranného praporu v Kutné Hoře měli příslušníci útvaru praktickou příležitost využít své znalosti i vybavení ve prospěch obyvatel svého města. V neděli 31. července krátce po 13. hodině došlo k požáru činžovního domu v Lorecké ulici. Po zásahu hasičů bylo nutné zajistit nouzové ubytování pro 22 osob. Vedení města o pomoc požádalo vojenské záchranáře. A tak jejich odřad pod velením mjr. Michala Tivodara necelých šedesát minut po výzvě vybuodoval v blízkosti vyhořelé budovy základnu humanitární pomoci.

Evakuovaným zde byly na dvě noci poskytnuty stany, polní lůžka, spací pytle, jídelní servis i nejpotřebnější oblečení. Byla jim také nabídnuta pomoc úvarového psychologa. Od úterý pak postiženým zajistilo dlouhodobější přístřeší město. Role záchranářů tím však neskončila. Od středy do pátku se totiž podíleli na stržení nestabilních stěn domu a zbytku střechy, které hrozily zřícením. Když liberecký hejtman končil svou návštěvu slovy, „kutnohorské vojáky považuji za skutečné profesionály, kteří jsou schopni plně zvládnout úkoly, pro které jsou určeni“, mohlo se to zdát jako kompliment ze slušnosti. Pět dní nato se ukázalo, jak blízko byl pravdě.

Text a foto: Daniel ŠTROBL
<http://kutnahora.15zsb.cz>

Prerovští piloti odletěli do mise ALTHEA

Českoslovenští, později čeští vojáci působí v různých mírových operacích pod vlajkou OSN a NATO na území bývalé Jugoslávie již téměř patnáct let. V misích UNPROFOR, UNCRO, UNTAES a také v operacích IFOR a SFOR se postupně vystřídaly tisíce vojáků, včetně příslušníků vojenského letectva. Od prosince loňského roku, kdy odpovědnost za plnění operačního úkolu v Bosně a Hercegovině převzaly vojenské mírové síly Evropské unie, působí na základně Eagle Base společná česko-rakouská strážní rota. Součástí českého kontingentu v misi ALTHEA je také vrtulníková jednotka.

„Vaše čtyřměsíční mise nebude snadným úkolem,“ řekl na slavnostním nástupu před odletem v pořadí již druhé skupiny příslušníků vrtulníkové jednotky do mise náměstek ministra obrany Martin Bělčík. „Bosna a Hercegovina je mladý, neklidný a politicky nejednotný stát. Při jeho obnově je vítána každá pomocná ruka, každý konkrétní čin.“

Prerovští piloti budou s vrtulníky Mi-17 zabezpečovat především přepravu příslušníků mnohonárodních sil a materiálu a podílet se budou také na průzkumných letech. Čtyřadvacet příslušníků vrtulníkové jednotky bude úkoly plnit společně s letci z Belgie a Řecka, kteří v misi EUFOR také působí. Velení Armády České republiky předpokládá, že naši letci setrvají na území Bosny a Hercegoviny do konce letošního roku.

Text a foto: Jan PROCHÁZKA

Děti dětem, tentokrát iráckým

Stonožkové hnutí na vlastních nohou – Centipede Movement on own feet – existuje již patnáct let a také již patnáct let dává po celém světě naději dětem na lepší budoucnost. Od března roku 2000, kdy stonožkové hnutí „Na vlastních nohou“ začalo spolupracovat s Armádou České republiky, se uskutečnila řada společných projektů. Výsledkem krásné spolupráce českých vojáků s dětmi jsou nově otevřené školy nebo nemocnice vybavené speciálními přístroji v nejrůznějších koutech světa.

V rámci Armády České republiky spolupracuje toto hnutí s příslušníky mírových jednotek působících v zahraničních operacích na území Bosny a Hercegoviny, Kosova, Afghánistánu a nyní také v Iráku.

Dne 26. července navštívila policejní akademii v Az Zubayru zakladatelka stonožkového hnutí paní Běla Gran Jensenová, která za přítomnosti nejvyšších představitelů Armády České republiky předala dětem iráckých policistů vyskolených příslušníky 7. kontingentu Vojenské policie dárky na důkaz přátelství a smysluplnosti hnutí.

Vedoucím delegace, která u příležitosti metodické pomoci 7. kontingentu VP navštívila společně se stonožkovými dětmi vojenské policisty v Iráku, byl generálmajor Emil Pupiš. Společně s dalšími představiteli armády se zúčastnil ukázkového zaměstnání v britské polní nemocnici Horsley Line, kde působí český chirurgický tým, na policejní akademii v Az Zubayru, stejně jako v iráckém policejním tréninkovém centru, kde si všichni přítomní měli možnost vyzkoušet střelbu z pistole, samopalu a brokovnice.

Text a foto: mjr. Ing. Miloslava VOLFOVÁ

Táborský triatlon po třidvacáté

Poslední červencovou neděli se jihočeský Tábor stal už po třidvacáté místem setkání příznivců triatlonového klání. Na startu u rybníku Jordán se sešli borci všech věkových kategorií, od mladšího žactva (ročníky 1992/3) až po muže nad 50 let. Dospělých se na trať složenou z 1,5 km plavání, 36 km jízdy na kole a 10 km běhu postavilo 83, mezi nimi i několik resortních reprezentantů, pro něž byl závod současně Přeborem Armády České republiky.

Nejlépe se z „vojáků“ umístil Jan Novota, v současnosti studující na FTVS Univerzity Karlovy Praha, s celkovým časem 2 hodiny 6 minut a 21,4 vteřiny. V absolutním pořadí skončil na 45. příčce a ve své kategorii Muži 24 – 29 let na 17. místě. Celkově 58. skončil Karel Hynek (2:17:59,6), jenž ve své kategorii Muži 40 – 49 let obsadil 5. místo. Z žen reprezentujících armádu byla neúspěšnější Renata Reslová s časem 2 hodiny 44 minut a 5,6 vteřiny, který stačil na celkové 14. místo.

-paj-
Foto: Jitka LENKOVÁ

Trafalgar 200

Je dopoledne 21. října 1805. Poblíž mysu Trafalgar se ve slabém větru k sobě přibližují flotily dvou největších evropských rivalů Anglie a Francie. Bubeníci královské námořní pěchoty již vybudnovali poplach, děla jsou nabita, paluby posypány pískem. Na zádi vlajkové lodi HMS Victory stojí malý, nemocně vyhlížející muž. V bitvách zmrzačené tělo však skrývá bystrý úsudek, statečnost a obrovskou morální sílu. Admirál Horacio Nelson většinu předchozích bitev vyhrál tak, že ignoroval rozkazy nadřízených. Naštěstí pro něj i pro Anglii vítězil. V nadcházející bitvě bude zasažen střelou odstřelovače a zemře ve chvíli, kdy se vzdala 18. nepřátelská loď. Anglie se stane vládkyní moří, opustí Evropu a začne budovat impérium.

Britové ctí tradice a dvousté výročí bitvy u Trafalgaru oslavili vskutku velkoryse. Dne 8. června se v průlivu Solent shromáždilo 167 lodí z 35 zemí. Kromě přímořských evropských států vyslaly svá plavidla i vzdálené země, jako např. Japonsko, Jižní Korea, Austrálie, Kanada, Nigérie, Pákistán, Indie, Indonésie a další. Tuto mezinárodní flotilu pozdravila z paluby ledoborce HMS Endurance britská královna a v následném defilé ji zhlédli představitelé námořních sil z 57 zemí a na 150 000 diváků. Před slavnostní tribunou defilovala téměř celá britská flotila. Od dob Nelsona patnáctkrát menší, nicméně stále představující nepřehlédnutelnou sílu.

Nejmohutnějšími loděmi poutajícími diváckou pozornost byla plavidla někdejších protivníků – americká USS Saipan, francouzská letadlová loď s nukleárním pohonem FS Charles

de Gaulle a vlajková loď španělského námořnictva letadlová loď SPS Principe de Asturias. Na přehlídce se představilo i námořní letectvo, akrobatická letecká skupina Red Arrows a historická letadla z druhé světové války. Po setmění plavidla rozžala slavnostní osvětlení a vytvářela tak nezapomenutelnou kulisu k ukázce námořní bitvy, kterou svedlo 17 plachetních lodí. Velkolepým ohňostrojem však oslavy nekončily.

Třicátého června otevřela svoje jindy přísně strážené brány základna královského námořnictva v Portsmouthu. Přímořská rejda tohoto přístavu hostila desítky školních plachetních lodí z celého světa. Mezi plnoplachetníky byla i plavidla, která pamatovala doby posledních plachetníků dopravujících ledek z Chile či obilí z Austrálie. Jedním z nich je i bark americké pobřežní strážce USCG Eagle, postavený v roce 1936 v Německu. Francouzský plachetník Belle Poule z roku 1931 používá námořní akademie v Brestu k výuce navigace. V průběhu války sloužil v Británii Svobodným Francouzům. Další plavidlo – malý francouzský kutr – používala britská špiónáž k vysazování agentů na francouzské pobřeží. Nejveselejší lodí byla plachetní školní loď indonéské námořní akademie Kridewaruci, na jejíž palubě domorodí hudebníci svými rytmy bourali tradiční britskou rezervovanost.

Mezi britskými plachetníky zaujímají zvláštní místo TS Lord Nelson a TS Tenacious, které jsou určeny pro potřeby hendikepovaných dětí. Slavnou Nelsonovu éru připomínaly kopie historických lodí TS Grand Truk, TS Phoenix či škuner Pickle, který první přivezl do Londýna zprávu o slavném vítězství u Trafalgaru a smrti Nelsona.

Vrcholným zážitkem pro návštěvníky byla možnost prohlídky jednotlivých válečných lodí. Britové pravidelně pořádají Navy Days, při kterých britští daňoví poplatníci mohou navštívit své loďstvo. Návštěva zahraničních torpédoborců a fregat byla nejen pro Středoevropana, ale i pro Brity nevšedním zážitkem.

Pořadatelé pojali celý festival jako svátek moře a všech námořníků a i válečná plavidla se představovala z té civilnější stránky. Na lodích vyhrávaly orchestry, lodní kuchyně nabízely typická jídla domovských zemí a návštěvníci byli seznamováni s kulturou a zajímavostmi jednotlivých regionů.

Text a foto: Josef NOVOTNÝ

1. Flotila nastupuje k defilé
 2. Britské fregaty třídy Duke
 3. Portugalský a indický školní plachetník
 4. Modlitba před námořním kostelem
 5. Orchestr indického námořnictva

6. Kapitán krále Jiřího III.
 7. Letka harrierů na palubě HMS Illustrious
 8. Indický torpédoborec INS Mumbai
 9. HMS Phoenix a Nelsonova HMS Victory

Generál duchovní služby

Methoděj byl prvorozeným synem Josefa Kubáně a jeho manželky Anny, kteří bydleli v Horní Bečvě v tehdejšímu okrese Valašské Meziříčí. Po skončení základní školní docházky pokračoval ve studiu na gymnáziu v Místku, kde v roce 1904 odmaturoval. O čtyři roky později vystudoval Teologickou fakultu v Olomouci a byl vysvěcen na kněze. Až do vypuknutí první světové války působil v civilní správě, přičemž 1. května 1909 byl jmenován polním kurátem v záloze.

Na začátku války je Methoděj Kubáň povolán do rakousko-uherské armády. Nejprve sloužil v záložní nemocnici v Olomouci a posléze byl přeložen k epidemiologickému oddělení polní nemocnice č. 2/1. Dostal se tak na ruské, srbské i albánské bojiště, ale v těžkém prostředí se nakazil nejprve černými neštovicemi a později i tropickou malárií. Když se uzdravil, přichází v červenci roku 1917 jako duchovní správce do záložní nemocnice v Těšíně. Po skončení války ještě krátkou dobu působil u vojenského velitelství v Moravské Ostravě, ale na konci roku 1918 odchází do civilu a stává se kaplanem v Hranicích na Moravě.

**Před 120 lety,
18. září roku 1885,
se v Horní Bečvě narodil
Methoděj Kubáň**

Už 1. června 1919 se opět vrací do armády, tentokrát jako duchovní posádkové nemocnice v Brně. Po půlroce odchází do Žiliny, kde již v roce 1922 dosahuje hodnosti štábního kuráta. O dva roky později je jmenován do hodnosti vrchního kuráta, jež byla v červnu 1926 přejmenována na majora duchovní služby.

V polovině dubna 1929 byl již podplukovník Methoděj Kubáň přemístěn do Hradce Králové, kde až do listopadu 1934 působil jako duchovní správce 4. pěší divize. Působil i v civilní duchovní správě, kde často spolupracoval s tehdejšími královéhradeckými biskupem Karlem Kašparem, který se na podzim roku 1931 stal arcibiskupem pražským a primasem českým. Jejich spolupráce měla pravděpodobně vliv na výběr vhodného kandidáta do funkce generálního vikáře československé branné moci. Tím byl Methoděj Kubáň jmenován v únoru 1935, v červenci byl povýšen do plukovnícké hodnosti a v témže roce se stal i monsignorem. O tři roky později jej prezident republiky povýšil do nejvyšší vojenské hodnosti – generála duchovní služby.

Mnichovskou dohodu a následnou okupaci republiky nesl Methoděj Kubáň velice těžce. Zapojil se proto do protinacistického odboje v řadách Obrany národa a pomáhal i rodinám zatčených a perzekuovaných. Na základě udání byl 29. srpna roku 1940 pro údajnou urážku německé branné moci zatčen gestapem. Roční trest si odpykával v káznici v Budyšině, ale ani po jeho vypršení nebyl propuštěn na svobodu. Nejprve byl převezen do pankrácké věznice v Praze, posléze do Malé pevnosti v Terezíně a nakonec do koncentračního tábora v Dachau.

Tam přijel 13. února 1942 jako vězeň s číslem 29124. 5. března v ranních hodinách podlehl brutálnímu týrání.

Za své hrdinství byl po válce vyznamenán in memoriam Československým válečným křížem a povýšen na generála šéfa duchovní služby. To byla v tehdejší době nejvyšší vojenská hodnost pro duchovní. V roce 1946 byla odhalena pamětní deska na kostele v Josefově, kde působil, a o rok později i na kostele ve své rodné Horní Bečvě.

„Generál duchovní služby Methoděj Kubáň položil základy této služby, na které dnes navazujeme a dále je rozvíjíme,“ říká o jeho osobě hlavní kaplan AČR podplukovník Tomáš Holub. V sobotu 3. září se při příležitosti 120. výročí narození Methoděje Kubáně v jeho rodišti uskuteční slavnostní akt spojený s vojenskou mší, které se zúčastní čelní představitelé církve i armády. Zároveň by měla být otevřena i výstava mapující život rodáka z Horní Bečvy.

Připravil: Jan ZEMAN

Foto: archiv Vojenského historického ústavu

Ze středověkého opevnění a bran městečka Šatova se do dnešních dnů nedochovalo nic. Zato jsou zde rozsáhlé a dobře dochované pozůstatky pevnostního systému budovaného v letech 1936 až 1938. Od června letošního roku je pro veřejnost otevřen pěchotní srub MJ-S 3 „Zahrada“ ležící na jižním okraji obce. Tento objekt je první ze šesti velkých pevností, které se podařilo na jižní Moravě veřejnosti zpřístupnit.

Srub „Zahrada“ jistě stojí za návštěvu, neboť jeho historie je pozoruhodná. V hrubé stavbě byl dokončen v posledním týdnu měsíce srpna 1938. Do osudného září téhož roku se jej nepodařilo kompletně dokončit, nebyl ani vyzbrojen a obsazen stálou osádkou. Teprve v roce 1948 došlo k jeho dokončení, o rok později k osazení nově vyrobených pancéřových zvonů. V roce 1951 armáda srub částečně vybavila a v roce 1960 přezbrojila novým protitankovým kanonem ráže 85 mm vzor 44/59.

Až do 90. let minulého století v něm speciální jednotka využívala při svém výcviku řadu původní pevnostní výbavy z konce 30. let, jako například lafetaci zbraní, lehké kulometry vzor 26, těžké kulometry vzor 37, uzávěry střílen, výstroj pancéřových zvonů apod. Část z tohoto zařízení je možné při prohlídce srubu

zhlédnout již dnes a průběžně se pracuje na kompletní rekonstrukci tohoto objektu.

Kromě objektu MJ-S 3 „Zahrada“ se v Šatově zřizuje naučná stezka s informačními panely. Povede kolem dalšího pěchotního srubu MJ-S 2 „Úvoz“, kolem lehkých objektů vzor 37 (řopíků) čísla 2121, 2120, 2113, 2114, 2307... a místních památek, jako je například unikátní Malovaný sklep.

Provozovatel: Technické muzeum v Brně ve spolupráci s Klubem historického vojenství Brno

Provozní doba v roce 2005: V červnu, září a říjnu o víkendech a ve státní svátky, v červenci a srpnu denně, mimo pondělků. Vstupy do srubu v 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00 a 16.00 hodin. Návštěvu mimo stanovenou dobu lze pro skupiny nad 10 osob objednat – viz kontakt.

Kontakt na správce: E-mail: jirispin@volny.cz

Další informace najdete na internetu:
www.armyfort.com – část Infocentrum nebo na www.technicalmuseum.cz, případně www.sweb.cz/khvbmo/

**Připravil Klub historického vojenství Brno
v červnu 2005**

Milionový archiv

Vojenský historický archiv Praha má na starost ředitel III. odboru VÚA PhDr. Julius Baláž, CSc. Tento vystudovaný historik záhy předsedal na archivnictví. Ve Vojenském historickém archivu pracuje od roku 1990, z toho více než deset let jako jeho ředitel.

O jaké fondy se Vojenský historický archiv v Praze stará?

Naše instituce má postavení archivu konečného, do kterého jsou trvale ukládány archiválie vojenského charakteru. Ty jsou pak součástí národního archivního dědictví České republiky. Konkrétně se jedná o rakouské fondy a sbírky od roku 1723, dále to jsou prvoválečné a prvo-republikové fondy, fondy z období druhé světové války a nejnovější archiválie po roce 1945. Celkem se jedná přibližně o 104 tisíc krabic. Pokud bychom je položili na sebe, vznikl by více než 18 kilometrů vysoký komín. Fotoarchiv pak obsahuje téměř 84 tisíc snímků a 64 tisíc negativů.

Rozsahu archivu je zřejmě přímo úměrný i zájem o badatelskou činnost...

Samozřejmě. Obrovský rozsah agendy, kterou musíme denně vyřizovat, se ale netýká pouze badatelů, nýbrž veškeré veřejnosti. Musíme totiž zvládnout i obsáhlou úřední agendu. Obracují se na nás lidé s žádostmi o informace z archivní služby, mnoho požadavků se týká důchodových náležitostí, zájem je i o podklady týkající se

odškodnění v souvislosti s odbojovou činností. Na Slovensku před nedávnem přijali například zákony o odškodnění příslušníků pomocných technických praporů, to se samozřejmě okamžitě u nás projevilo obrovským nárůstem zájmu o archiválie tohoto typu. Výjimkou nejsou ani žádosti ze zahraničí. Dělal jsem například velké rešerše do Austrálie a Jihoafrické republiky. Týkaly se zajateckých táborů na našem území. Jedná se často o dokumenty vedené v cizím jazyce, které musíme prozkoumat a odpovědět tazatelům. To samozřejmě klade vysoké nároky na odbornou a jazykovou zdatnost lidí, kteří zde pracují.

Váš archiv je živý, neustále se doplňuje, rozšiřuje. Odkud získáváte přírůstky do fondů?

Podle předpisu přebíráme po třiceti letech písemnosti ze Správního archivu MO. Kromě toho dostáváme archiválie z vojenských institucí, a to po třiceti letech od data jejich zrušení.

Stává se vám, že dostanete nějaké podstatně starší, vzácné přírůstky, které se někde nečekané objeví?

Občas se to stává. Ozve se například dárci, který se rozhodne předat archiválie z pozůstalosti svých předků. Ty se většinou vážou k vojenským osobnostem, dějinám či historii vojenských institucí.

Co z toho obrovského množství archivních materiálů považujete za nejcennější, je vám něco osobně blízké?

Mně osobně jsou blízké materiály z druhé světové války. Je to dáno i tím, že jsem šest let pracoval právě na tomto úseku. Mezi materiály jsou věci, které mají přiznaný statut kulturních památek. Je to například válečný deník samotného praporu od Sokolova, dále 1. armádního sboru v SSSR či dopis českých spisovatelů Říšskému sněmu. Vzácné jsou i materiály týkající se fondu zbraní SS a holocaustu. O ty je velký zájem především ze zahraničí. Konkrétně se jedná o informace o vyvražďování Židů na Ukrajině a v Bělorusku v letech 1941 až 1942. Jsou zde uloženy i rozsudky nad Hitlerovými atentátníky z roku 1944.

Pokud je člověk absolutní laik a chtěl by se dozvědět něco o historii útvaru, ve kterém sloužil, jak by měl postupovat?

V případě, že se jedná o člověka z resortu, potřebujeme nějaké potvrzení vydané útvarem. Stačí obyčejná žádost podepsaná například

velitelem. O ostatní se už postaráme my. Poradíme mu, v jakých fondech by měl hledat, poskytneme mu veškeré odborné konzultace. Může využít průvodce po fondech, který obsahuje základní informace o jednotlivých sbírkách. Také kopírování materiálu bude mít zcela zdarma. Příslušníkům resortu vycházíme vstříc také při pořizování fotografií z fotoarchivu. I v tomto případě mají vše zdarma. Přitom lidem mimo resort se účtuje sto padesát korun za skenování jedné fotografie. Musí se ale samozřejmě jednat o archiválie útvarů, které byly zrušeny před třiceti a více lety. Mladší materiály nejsou u nás, ale ve správních archivech.

Papír a zápisy na něm samozřejmě stárnou. Pokud hrozí ztráta určitých dat, pořizujete opisy, případně restaurujete originály?

Máme restaurátorskou dílnu, ve které můžeme ta nejrozsáhlejší poškození dokumentů nějakým způsobem odstranit. Dolíváme například na dokumentech papírovou hmotou. Pokud se týče ošetření prostředku, který je v tomto případě nositelem informací, tedy vlastního písma, tak na to žádné technologie zatím nemáme. Největší problémy jsou v tomto směru s polními dokumenty především z období války. Ty jsou mnohdy psány na nekvalitním průklepovém papíře, navíc občas i obyčejnou tužkou. Mnohem lépe jsou na tom například rakouské dokumenty. Ty jsou zaneseny na kvalitním, ručně vyráběném papíře. Řešením pro méně kvalitní dokumenty je digitalizace. Až bude dokončena, tak originál uložíme, nebude tak vůbec vystaven fyzickému znehodnocování.

V jakém rozsahu uvažujete o digitalizaci a co bude tento proces pro vás představovat? Budete si například muset na tuto práci najmout nějaké externí spolupracovníky?

Personální otázka celého projektu se v současnosti teprve řeší. Samotná digitalizace je ve stadiu vypsání výběrového řízení na firmu, která bude zajišťovat software a hardware. Výběr dodavatele ukončíme v srpnu. Do února nadcházejícího roku již mají být zprovozněny dvě digitalizační linky, na kterých budeme digitalizovat všechny naše materiály. Jedná se o projekt, který potrvá několik desetiletí. Půjde totiž minimálně o šedesát milionů stránek.

Vladimír MAREK
Foto: Radko JANATA

Saumur byl vzůru nohama

Francouzský Saumur je znám především jako město vína. Okolní vinice lemující břehy Loary plodí hrozny vysoké kvality a zdejší vinaři je po dlouhá léta osvědčenou metodou přetvářejí na sekty a aperitivy věhlasných značek. Vinařský závod produkující skvělé sekty Bouvet má podzemní sklepy čítající úctyhodných šest kilometrů chodeb. Na mnoha etiketách tamních vín jsou vyobrazeny vzpínající se koně. A právě koně, podobně jako víno, proslavili Saumur i daleko za hranicemi Francie. Loni tu britská královna sledovala v moderní hale, vybudované hlavně pro drezuru a parkúrové skákání koní, jezdecké soutěže. Jen pouhých čtrnáct měsíců poté se areál stal místem docela jiného zápolení.

Pořadatelé sem situovali hlavní část mezinárodního festivalu vojenských dechových hudeb. Nás tenhle velký střeoevropský svátek vojenských kapel zajímal hlavně proto, že se na něm vedle domácích Francouzů a dále Chorvatů, Švýcarů, Rusů, Tunisánů, hudebníků ze Spojených arabských emirátů a britských královských muzikantů představila také Ústřední hudba Armády České republiky.

Ještě dřív, než samotný festival začal, požádali jeho organizátoři naše muzikanty, aby zahráli koncert v kostele sv. Martina v nedalekém městečku Parçay les Pins. Venku lilo jako z konve, ale v kostele posluchači tleskali jedné skladbě za druhou. Koncert byl pojat tak, aby si na své přišli jak vyznavači klasické vážné hudby, tak příznivci modernějších melodických skladeb.

Samotný festival doslova obrátil město vzhůru nohama. Po celé tři dny tisk přinášel fotoreportáže z jeho průběhu, noviny la Nouvelle République uveřejňovaly na titulní stránce barevné fotografie ze dvou průvodů kapel městem i z koncertů před radnicí hned vedle zpravodajství z Tour de France. „Musiciens tchéques ovationnés“ je titlek článku, jehož autor chválí na sedmdesát českých vojenských hudebníků, kteří se saumurskému publiku představili opět po dvanácti letech.

Čtyřikrát se Ústřední hudba AČR předvedla publiku v dostihové aréně v rámci showprogramů jednotlivých kapel. Bylo to vůbec poprvé, kdy se

v zajímavém programu spolu s českými muzikanty představily exotické kapely z Tuniska a Spojených arabských emirátů. V arabské sestavě dokonce vystupovalo i patnáct dudáků. Publiku se, soudě podle potlesku, líbili také Švýcaři a snad i Rusové. Ti ale tentokrát vyslali na festival kapelu, která svojí pořadovostí a pohybem v prostoru během showprogramu poněkud zaostávala za tím, na co jsou diváci od Rusů zvyklí. Závěr jejich vystoupení nakonec dynamicky doplnila skvělá šestičlenná taneční sekce. Konec dobrý, všechno dobré, mohl si oddechnout kapelník moskevské vojenské hudby. Dodatečně jsme zjistili, že jen Moskva má čtyřicet vojenských hudeb. A tak je logické, že ne všechny, které se dostanou na festivaly do západní Evropy, hrají stejně znamenitě.

„Děšť i tropické horko poznamenaly letošní hudební slavnosti v Saumuru. V ulicích města i v aréně byli hudebníci v neustálém kontaktu s vnímavým publikem. To kladlo vysoké nároky nejen na jejich hudební produkci, ale i na psychiku. Ústřední hudba Armády České republiky přesto splnila vysoké očekávání organizátorů ve všech fázích festivalu,“ pochvaloval si prezident festivalu Jean-Claude Mazé poté, co starosta města pozval naše muzikanty (i ostatní zahraniční orchestry) na sklenku znamenitého sektu na městskou radnici.

Text a foto: Václav KUPILÍK

Ad) VYSTROJOVÁNÍ PROFESIONÁLA

Vážený pane pplk. Kalo, dne 9. června jsem si přečetla vaši reakci na článek p. Ing. Doležela (A report č. 11/2005, str. 30) ohledně nákladů na údržbu vojenského výstroje. Jsem v armádě již 15 let a ráda bych vám sdělila, že vojenský stejnojmenný jsem si po celou dobu služby udržovala vždy sama na vlastní náklady, což mě nijak nezatěžovalo, a to ještě před, jak se říká, profesionalizací armády.

Shodou okolností jsem dne 8. června navštívila středisko naturálního odívání, kde jsem si vyčkala asi 2,5 hod., než jsem se dostala na řadu, a to z důvodu prvotního vystrojení nových vojáků z povolání, kteří mají přednost.

Nevím, proč nemají vyčleněné dny na jejich vystrojení, abychom my, co potřebujeme nějaké drobnosti, jsme nemuseli tímto strávit celý den. Podstatné ale je, že jsem si chtěla obnovit svoje výstrojní součástky. Konkrétně nátělník khaki krátký rukáv a nátělník khaki krátký rukáv letní. Jaké bylo moje překvapení po zjištění, že mi tyto součástky nebudou vydány. Ne, že by nebyly, ale na základě nařízení o zákazu jejich výdeje. Z jakého důvodu samozřejmě zaměstnankyně střediska nevěděly. Ráda bych připomněla vaši citaci z uvedeného článku: „Současný stav zabezpečení vojáka z povolání zohledňuje skutečnost, že se jedná o profesionála, který byl přijat do služebního poměru na základě vlastní žádosti a s vědomím všech výhod a nevýhod, které pro něj z jeho rozhodnutí vyplývají. Nedostatků ve vnějším vzhledu a kvalitě výstroje je třeba chápat jako osobní selhání jednotlivce, nikoliv jako chybu systému.“

Je faktem, že tato citace mě neskutečně „nazdvihla“. Nestalo se totiž proně, kdy při příchodu do střediska naturálního odívání nebyl sortiment na skladě anebo byl limitován. Takže vaše avizované navýšení výstrojních bodů bude asi zbytečné, protože je nebudeme mít opět za co utratit.

Navíc si myslím, že konkrétně uváděné nátělníky nejsou, jak bych to řekla, asi té nejvyšší kvality (nebo je náš pot velmi agresivní) a moc nevydrží. Vytvoří se na nich světlé fleky a ty rozhodně na pěkném vzhledu nepřidají. Takže lidé mají zvýšenou spotřebu (a to i po dodržení všech vámi uvedených pracích symbolů). Podotýkám, že se přitom nejedná o žádné nadstandardní součástky, ale součástky každodenního užívání.

Na závěr bych chtěla podotknout, že zaměstnankyně Střediska naturálního odívání Plzeň jsou vždy velmi ochotné a profesionální. Nikdy jsem v tomto ohledu nebyla nespokojená. A myslím si, že si musejí vyslechnout spoustu výtek ze strany vojáků z povolání, za které samy vůbec nemohou.

Pprap. Radka Voděrová, Žatec

Upozornění

Mimořádná příležitost – zkoušky z anglického jazyka podle normy STANAG 6001

V termínu od 10. 9. do 1. 10. 2005 bude v České republice tým jazykových expertů z USA, který přezkouší z anglického jazyka zájemce z resortu MO. Ke zkoušce se může přihlásit každý, kdo dosáhl při přezkoušení na testu ALCPT 80 a více bodů. Tým bude zkoušet ve Vyškově v období od 10. 9. do 23. 9. 2005 a v Praze od 26. 9. do 1. 10. 2005.

Zájemci musejí co nejdříve zaslat přihlášku s uvedením místa, kde chtějí být přezkoušeni, hodností, titulem, jménem, příjmením a kontaktem na adresu: Studijní odd., VZ 4515, Sídliště Víta Nejedlého, 682 03 Vyškov, tel.: 452 411, 452 418, fax: 452 420, e-mail: mstfokova@centrum.cz

Alan Schom

Americký orel proti vycházejícímu slunci

Historie námořních bojů za druhé světové války měla a má u nás poměrně mnoho příznivců. Je to dáno i tím, že pro obyvatele suchozemského státu má tato část dějin i určitý nádech romantiky daleké a dobrodružství. Také proto byl vždy o publikace věnující se této problematice značný zájem. V dřívějších dobách však byl jejich výběr velmi omezený a jediný ucelenější popis námořní války tak představovalo známé dílo Miloše Hubáčka. Teprve mnohem později se u nás objevila i řada dalších prací od mnoha zahraničních autorů, jejichž výhodou by měl být zejména lepší přístup k pramenům, a to jak archivním, tak i k pamětníkům.

Nejinak tomu bylo i v případě Alana Schoma a jeho knihy popisující válku mezi Spojenými státy a Japonskem v letech 1941 – 1943. Tedy alespoň podle množství lidí a institucí, kterým v úvodu knihy děkuje. Autor na pěti stech stranách podrobně mapuje první polovinu tichomořského střetnutí, tedy od přepadení Pearl Harboru až po boje o Guadalcanal. Je jistě chvályhodné, že se celé období snaží vidět v širších souvislostech, zejména těch vojenskopolitických. Kniha bohužel má i některé nepřehlédnutelné nedostatky. Předně jde o používanou terminologii v kapitolách popisujících jednotlivé bitvy. Je těžké posoudit, zda jde o chybu autora, nicméně vše nasvědčuje méně kvalitnímu překladu. V textu se tak lze například dočíst o průbojně pumě, jejíž roznětka se zpozdověčem se odpálila až o trup lodi, nebo se setkat s neznámými pojmy, jako například zásahová vzdálenost. Komicky působí také snaha překládat anglické slangové výrazy. Překladatel se to ale snaží napravit vysvětlivkami, a tak se z knihy dovíme, že „spláchnout“ znamená sestřelit do moře. Kniha je doplněna také několika poměrně kvalitními a přehlednými pláňkami, ovšem jinak je tomu u fotografií. Jejich kvalita není nejlepší, ale hlavně všechny již byly otištěny snad tisíckrát, a to i u nás.

I přes tyto nedostatky si však kniha „Americký orel proti vycházejícímu slunci“ své čtenáře najít může.

Tomáš SOUŠEK

504 stran, Nakladatelství JOTA, s. r. o.,
Křenová 19, 602 00 Brno
www.jota.cz